

INTERVJUU

Annus soovibab poliitikast eemale hoida

Merko suuraktsionär Toomas Annus parteisid rahaliselt toetada ei plaani ja leiab, et poliitikast on kasulik eemale hoida. ▶10

AKTSIAD

Richard Tomingas müüs Arco osaluse

Arco Vara üks kolmest endisest suuromanikust **RICHARD TOMINGAS** müüs oma osaluse börsifirmas LHV pensionifondidele ja Rain Lõhmuse firmale. ▶8

Äripäev

Kolmapäev, 12. juuni 2013
nr 113 (4770) 2,50 eurot

↑ EUR/USD
1,3273

↓ USD/EUR
0,7534

↑ EUR/SEK
8,7454

↓ NordPool
54,30

↑ Euribor
0,315%

FOTO: ERIK PROZES

Laar raputas valitsust

▶ Oma erakonnakaaslastele saadetud kirjas soovitas Mart Laar IRLil koalitsioonist lahkuda. Millised võisid olla Laari avalduse motiivid? ▶2,4-6

INVESTOR

Apple'i uuendused laineid ei löö

Sel nädalal San Franciscos toimunud Apple'i suurüritusel on põhirõhk tarkvarauuendustel ja uudisel muusikateenusel, kuid ühtegi uut revolutsioonilist seadet ei esitleta. ▶16-17

PROGNOOS

Soomes oodata sügavamalt langust

Soomes Panga värske prognoos järgi kahaneb riigi SKP tänavu 0,4%, varem oodati 0,8% kasv. "Lähiaastateks on väljavaated kehvad," nentis Soome Panga president Erkki Liikanen. ▶9

EHITUS

Renditööriistadele võib olla järjekord

Suvel tööriista rentimisel tuleb arvestada võimaliku järjekorraga. Ramirendi müügidirektori Meelis Gansonil sõnul on nõutumate töövahendite puhul ooteaeg umbes nädal. ▶12-13

KOLUMN

IRLil on Reformi tümitamisega võimalik oma reitingut kergitada vaid lühiajaliselt.

Äripäeva peatoimetaja asetäitja Aivar Hundimägi näitab, et Mart Laari avaldus oli kahepalgeline. ▶14

ÄRIPÄEV 12. juuni 2013

toimetaja Peep Talimaa, tel 6670182, e-post peep.talimaa@aripaev.ee

TEGIJA

Mart Laar

lahkub riigikogust valitsust kangutades

↓ Eesti Panga nõukogu juhtima asuv Mart Laar lahkub riigikogust välgu ja pauguga – kutsudes oma kirjas IRLi üles arutama valitsusliidust lahkumise üle ja pommitades pika-aegset koalitsioonipartnerit Reformierakonda kriitikaga, võib ta käivitada valitsusliidu lagunemise.

se. Üks variant on see, et IRL siiski ise võimult lahkuda ei raatsi, kuid Reformierakond otsustab tülikaks muutunud partneri välja vahetada. Laar küll üritab Reformierakonna hääleteskandaali ära kasutada IRLile võimalikult head positsiooni tekitada, kuid teisele auku kaevates võib ise sisse kukkuda.

TÄNA ÄRIPÄEVA VEEBIS

Soome kasv kidub

Soome keskpank üllatas eile ootamatult pessimistliku majanduskasvu prognoosiga. Kuidas Soome järsult aegulustuv majanduskasv mõjutab Eesti firmasid? Mida arvab Eesti majanduse arengust Eesti Panga president Ardo Hansson? Loe täna Äripäeva veebist.

EESTI Panga president Ardo Hansson kommenteerib Soome majandusprognoosi mõju Eestile.

PÄEVA FAKT

0,8

PROTSENTI kahaneb Soome SKP tänava vastse prognoosi järgi. Tuleval aastal asendub langus 0,7% kasvuga.

AJALOO ILU

Nord Streami esimesed terastorud jõudsid Soome

Juuni 2008. Äripäev kirjutas, et Kotkasse saabusid esimesed 370 toru, mis on vajalikud kavandatava Vene–Saksa gaasijuhtme ehituseks. Ülejäänud 1500 toru tuuakse Soome suve jooksul. Gaasitorude Soome toomisega tahab Nord Stream kindlustada, et tööde algus ei jääks materjalide tarne taha kinni. 75% terastorudest telliti 2007. aasta novembris Saksamaa tootjalt Europipe GmbH ja 25% Venemaa firmalt OMK.

Hetkeseis. Läänemere põhjas asuva ja Venemaalt Saksamaale kulgeva kahetorulise maagaasi torujuhtme veealuse osa ehitus algas 2010. aasta aprillis Rootsi majandusvetes, Gotlandi lähistel. 1200 km pikkune gaasijuhe avati pidulikult 6. septembril 2011 toonase Venemaa peaministri Vladimir Putini ja Saksamaa ekskansleri Gerhard Schröderi osalusel. Aastapäevad hiljem, 8. oktoobril 2012 avati ka 7,4 miljardit eurot maksnud torujuhtme teine etapp ning Nord Stream saavutas oma täisvõimsuse. Bloomberg vahendas, et juhett läbib 55 miljardit kuupmeetrit gaasi aastas, millest jätkub ELis 26 miljoni majapidamise gaasiga varustamiseks. Praegu on juhe Nord Stream AG veebilehel oleva info kohaselt ajutiselt esmalt ühe toru kaupa ja seejärel tervikuna suletud, sest käivad paari nädala pikkuseks kavandatud korralised hooldustööd. Hooldus hõlmab nii mehaanilisi töid kui ka tarkvarauuendusi. Vahepeal saamata jäänud gaasi lubab aga firma oma partneritele tagantjärele laevaga kohale toimetada.

TSITAAT

”

Välisinvestoritesse peaks suhtuma rahulikult - nad ei ole kõige kurja allikad ega ka jumalad, kes Eesti päästavad. Välisinvestorid toovad lisakapitali, -oskusi ja -tellimusi. Kuid välisinvesteeringute vajadus ei ole nii suur nagu 10–20 aastat tagasi.

Maris Lauri, majandusanalüütik

HOMME

Lihtsad nipid, kuidas tulla geniaalsele ideele.

LOE ÄRIPÄEVA

ILLUSTRATSIOON: ANTI VEERMAA

JUHTKIRI

IRL võtku initsiatiiv ja tehku valitsus sotside ja Keskiga

Eesti Panga nõukogu esimehe ametisse astuva ekspeaminister Mart Laari kiri erakonna-kaaslastele tõstatab küsimuse, kas Isamaa ja Res Publica Liit peaks osalema praeguses valitsuskoalitsioonis, kuid vallandas ühtlasi arutelu selle üle, kes üldse peaks Eestit juhtima.

Äripäeva hinnangul on aeg valitsuse vahetumiseks küps ning parim lahendus kujunenud olukorras oleks uus valitsus ilma Reformierakonnata. Selleks soovitame IRLil võtta initsiatiivi, kaasata Keskerakond ja sotsiaaldemokraadid ning luua järgmiste valimisteni jäänud vähem kui kaheks aastaks laiapõhjaline koalitsioonivalitsus.

Võim vajab tuulutamist. Ohk poliitikamaastikul on nii läppunud, et vajab korralikku tuulutamist. Just Reformierakonna rahastamiskandaal ja häältevõltsimine on viinud koos oravate mainega selgele allakäigule kogu erakondliku poliitika maine Eestis. Reformierakonna valitsuses jätkates see maine ei taastugi.

Peaminister Andrus Ansipil oleks aeg mõista, et ainus plussmärgiga tegu sellises olukorras on valitsusjuhi kohalt tagasi astuda ning koos erakonnakaaslastega valitsemises aeg maha võtta.

See säästaks Eestit ühtlasi erakorralistest valimistest, mille korraldamist toimetuse ei poolda. Esiteks, nende korraldamisele kuluks paras ports maksumaksja raha. Teiseks oleks praegu korraldatavatel parlamendivalimistel saadava mandaadi “turuväärtus” valijate silmis madal, sest valimisaktiivsus jääks tõenäoliselt väikeseks. Kolmandaks, see oleks ka liigne ajakulu olukorras, kus kõik erakonnad peaksid südameasjaks võtma erakondliku poliitika maine vabalanguse peatamise.

Laiapõhjaline koalitsioon oleks pragma-

”

Reformierakonna valitsuses jätkates poliitika maine ei taastugi.

tiline valik – mida rohkem on valitsuses, seda vähem valitsuse vastu. Eestis on juba aastaid räägitud ideoloogia kriisist ja suurte eesmärkide puudumisest. Arutelud ühiskondliku edasimineku teemal on tihti põrganud just Reformierakonna vastuseisule. Valitsuse vahetus ja osapoolte paljususe annavad võimaluse ühiskonnas olulised küsimused märksa konstruktiivsemas vaimus läbi rääkida ja nende lahendamise nimel koostööd teha. Tänavademonstratsioonide ja rahvakogu vormis seliseid asju lahendada ei saa.

Järjepidevus. IRLi eestvedamine säilitaks ühtlasi käimasolevate tööde ja projektide puhul teatava järjepidevuse, et poliitikavälises elus suuri tõrkeid ei tekiks. Teiseks annaks see praegustele opositsiooniparteidele rahuliku sisseelamise võimaluse ja kahandaks nende indu kohe kõike pea peale pöörama hakata.

Elu on näidanud, et väga järske pöörded pole valitsuse vahetused Eestis kaasa toonud. Seetõttu pole alust arvata, et toimetuse välja pakutud lahendus tooks kaasa äkilise vasakpöörde. Tegelik valitsemine on midagi muud kui opositsioonis endale rusikaga vastu rinda tagumine või lihtsalt vegeteerimine. Ühtlasi saaksid praegu opositsioonis olevad parteid võimaluse näidata, kas nad on valmis valitsusvastutust kandma.

Reformierakonnale võib opositsiooni jäämine aga mitmes mõttes kasulik olla. Saab valitsemisvõime välja puhata, pingi pikemaks kasvatada ja imago värskendada. Samuti saab maine pesemise asemel keskenduda pikaajalisele perspektiivile.

A Loe Äripäevast

KAANELUGU “Mis oli Mart Laari motiiv?” tänases lehes lk 4–6

Premium ja Prestige klassi
vähesõitnud autod
tõelisele autogurmaanile!

www.autosky.ee

AutoSky[®]
emotion in motion

ÄRIPÄEV 12. juuni 2013

toimetaja Kadri Bank, tel 667 0399, e-post kadri.bank@aripaev.ee

Valdo Randpere: Kui IRLil on olnud rasked ajad ja neid on loobitud, siis meie ei ole arutanud seda, et anname neile hagu alla.

Reformierakondlane peab Laari käitumist üllatavaks.

LAARIKIRI

Mis oli Mart Laari motiiv?

Erakonnad näevad eri põhjuseid

MARTA JAAKSON, ALYONA STADNIK
marta.jaakson@aripaev.ee, alyona.stadnik@aripaev.ee

“Pole ime, et meilt üha valjemalt küsitakse, mida kuradit te seal koalitsioonis teete ja miks te sinna kuulute,” kirjutas IRLi pikka aega juhtinud Mart Laar oma erakonnakaaslastele üleeile saadetud kirjas. Kirjas, mis paljude meelest oli tegelikult mõeldud avaliku pöördumisena.

Diplomaatilisest korrektsusest n-ö vabas pöördumises kritiseeris Laar Reformierakonda, kes on muutnud kogu Eesti poliitika ebausaldusväärseks, ja märkis, et IRLil on “praegu võimalus ummikseis läbi raiuda, koalitsioonist lahkuda ning avada tee uue valitsuskoalitsiooni moodustamiseks – kas me sinna siis ise kuulume või mitte.” Tema erakonnakaaslased kiirustasid eile öeldut pehmendama, koalitsioonipartnerid nägid kirjas alatut käitumist ning opositsioonis olivad poliitilist trikki. Äripäev teeb ülevaate eri erakondadesse kuuluvate riigikogu liikmete tõlgendustest Laari kirjale.

Laar ise ei nõustunud Äripäevale eile lisakommentaare jagama.

A Riigikogu

Võimu jagunemine erakondade vahel

DEMOKRAATIDE ÜHENDUS
(ENDISED KESKERAKONDLASED)

5 kohta

Demokraatide ühendus: Laar püüdis tähelepanu

Riigikogu demokraatide ühenduse liikme Deniss Boroditši sõnul tegi Laar oma parteikaaslastele saadetud kirjaga sõud.

“Laar teeb suure poliitikuna poliitikaga lõpparve ja nüüd, viimase liigutusena, saadab üleskutse, mis on natukene provokatiivse sisuga,” märkis Boroditš. Tema hinnangul võis kirja eesmärk olla oma erakonna reklaamimine. “See pöördumine ei olnud niivõrd sissepoole kui väljapoole. Näidata nii ennast kui ka erakonda heast küljest,” märkis Boroditš.

“See oligi mõeldud distantseerumiseks Reformierakonna jamadest, oma populaarsuse tõstmiseks. Lisaks sellele pan-

nakse suur tempel ka tema enda karjäärile,” sõnas Boroditš.

Boroditš ei pidanud tõenäoliseks, et valitsusliit laguneb. “See on pigem tehtud sõu mõttes. Selge on see, et kumbki ei taha koalitsioonist lahkuda,” sõnas ta.

Endine keskerakondlane Rainar Vakra võrdles IRLi käitumist Karlssoniga katuselt, kes Väike-

”

See oligi mõeldud distantseerumiseks Reformierakonna jamadest.

Deniss Boroditš

venna selja taga kõik lihapallid oma põske topib. Sellepärast lõplikult aga tema hinnangul tül- li ei minda.

“Kindlasti ei jää see viimaseks korraks, kui koalitsioonipartnerid üksteise arvel punktivõite ihaldavad. Alanud on valimiseelne näidislahing pauk- mitte laskepadrunitega,” ütles Vakra.

Reformierakond näitas solvumist

Reformierakonna tipp-politikud väljendasid Laari kirja suhtes pahameelt, kuid ei uskunud, et sellest valitsuskriis tekib.

Reformierakonna juhatuse liige Jürgen Ligi ütles ERRI Uudistele, et Laari ettepanek kaaluda IRLi võimuliidust lahkumist oli alatu. “No see on päris alatult öeldud, aga panen selle ikkagi Mardi eemaloleku ja teadmatuse arvele – et see vabandab,” ütles Ligi.

“Lähtun sellest, mida ütles Urmas Reinsalu, et Reformierakond on reageerinud kiirelt ja adekvaatselt,” sõnas Ligi. Ta lisas, et nemad käitusid samamoodi IRLi elamislubade skandaali ajal.

Valdo Randpere märkis sa-

”

See on päris alatult öeldud, aga panen selle Mardi eemaloleku ja teadmatuse arvele.
Jürgen Ligi

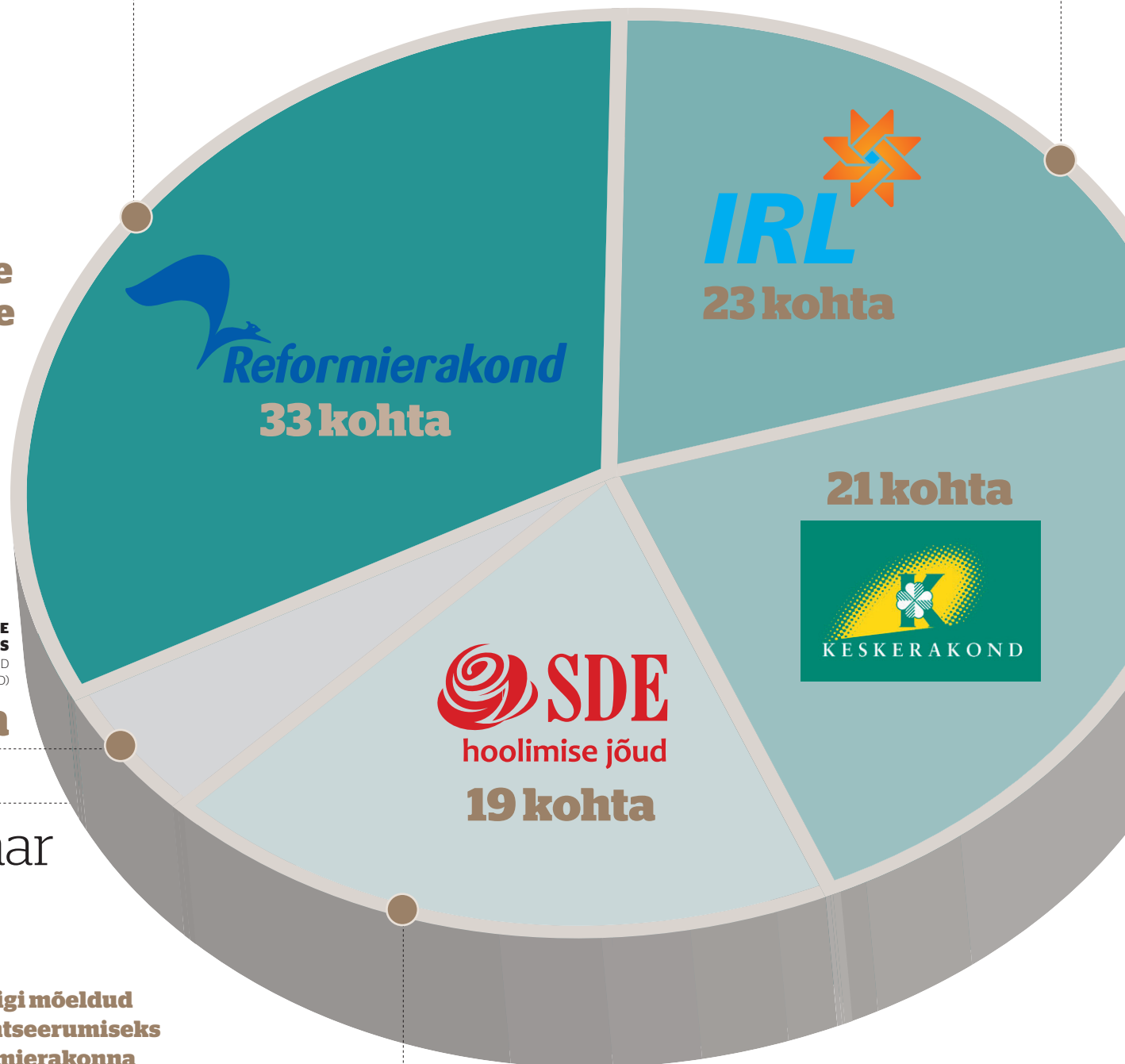
mamoodi, et kui IRLil on olnud rasked ajad, ei ole Reformierakonnas arutatud seda, et IRLi kritiseerimisele tuleks n-ö hagu alla panna. “Pigem on vastupidi, ütleme omadele, et olge rahulikud, ei ole mõtet asja suuremaks puhuda,” rõhutas ta.

Reformierakonna volikogu esimehe Kristen Michali hinnangul tekitab Laari kiri tunde, et tegu on IRLi-sisese positsioo-

ni võtmisega, et saaks ka kunagi neljanda tagasituleku teha,” ütles Michal.

Ta lisas, et Laar saab selle kirjaga kiidusõnu kõigilt, kes tahaksid valitsust kõikumas näha. “Opositsioonilt just eeskätt.”

Michal ei leidnud, et Reformierakonna sisevalimistel toimunud pettus oleks selle koalitsiooni suurim katsumus, mille pärast peaks liit laiali minema.

Sotsiaaldemokraadid: koalitsioon jääb püsima

Sotsiaaldemokraatidelt ei õnnestunud Äripäeval kommentaari saada. Erakonna liige Eiki Nestor ütles aga üleeile Delfile, et kuigi Laar mõistab suurepäraselt, et tema avaldus ei mõju koalitsiooni tervisele hästi, jääb see lähiajal muutmata.

“Iseasi, kui Reformierakond on otsustanud, et olukord on sedavõrd hull, et malelaud tuleb segi lüüa. Sellisel juhul võib IRLil olla tõesti targem teha ennetav samm ja nii-öelda eetilistel ajenditel ise lahkuda,” ütles Nestor Delfile.

IRL püüdis lepitada

IRLi poliitikud hoidsid oma eilsetes sõnavõttudes lepitava tooni, rõhutades, et Laari kiri polnud soov mitte koalitsiooni laiali saata, vaid kriisi ennetada.

“Praegu ei ole lahendus valitsuskriis, vaid küsimus on selles, et hoida ära poliitiliste skandaalide kandumine valitsuse töövoimele. Erakonnad peavad suutma oma jamad ise ära lahendada,” ütles IRLi esimees Urmas Reinsalu oma avalduses. Ta soovib järgmisel nädalal arutada IRLi laiendatud eestseisusega poliitilist olukorda. “Kuid ma ei pea otstarbekaks püstitada poliitilist valikut IRLi jaoks selliselt, et arutada valitsusest lahkumist,” kirjutas Reinsalu, lisades, et valitsuses uste paugutamine poleks vastutustundlik.

Riigikogu liige Margus Tsahkna pidas Laari kirja riigimehelikuks sammuks, mis esitas

õigustatud küsimusi. “Olen nõus Juhan Partsiaga, kes on välja öelnud, et Mardi kirja eesmärk ei olnud esile kutsuda kriisi, vaid pigem seda ära hoida, küsides otse ja ausalt neid küsimusi, mis paljudel inimestel praegu on,” rääkis Tsahkna.

Riigikogu liige Liisa-Ly Pakosta kiitis koalitsioonipartnerit, öeldes, et Reform on oma ridu puhastades tegutsenud adekvaatselt. “Üldine töömeeleolu on riigikogus hea,” märkis ta. “Töörahu hoidmiseks tuleb rääkida lahtiste kaartidega.”

Pakosta hinnangul andis

„**Ma ei pea otstarbekaks arutada valitsusest lahkumist.**

Urmas Reinsalu

Laar üldise sõnumi, et poliitikas tuleb alati tegutseda sirgeseljaliselt ja nii, et julged enesele ja teistele otsa vaadata.

“Laar mõtleb järgmistele valimistele ja sellele, mis saab Eestist pikemas vaates kui homme päev,” leidis ka Andres Herkel.

Herkel julges heita kriitikanoole koalitsioonipartneri suunas, öeldes, et Reformierakond reageerib kriitikale valuliselt, kuigi õigem oleks tegeleda kriitika põhjustega.

IRLi liikmed ei pidanud valitsusliidu lagunemist tõenäoliseks.

Keskerakond: murest ajendatud poliitiline trikk

Keskerakonna juhtivad poliitikud nägid Laari sammu taga erinevaid motive - ühed mure, teised poliitilist trikki.

Riigikogu keskerakondlastest liikme Jüri Ratase hinnangul nägi Laar, et praeguse valitsuse ja kogu parteipoliitika maine on langenud sügavasse auku ja tal oli raske toimuvat kõrvalt vaadata. “Selles mõttes mõistan väga hästi, miks ta ei saanud enam vaiki olla,” ütles Ratase.

Riigikogu Keskerakonna fraktsiooni esimees Kadri Simson oli sama meelt, öeldes üleeile Delfile antud kommentaaris, et Laari kiri oli mure erakonna pärast, aga näitas ka, et tema vastuvõtlikkus kriitikale oli suurem, kui valitsuskoalitsioon on siiani näidanud. “Laari püüe on, et valimispäeva hin-

nan tema erakonnale ei oleks nii karm, kui see näib praegu tulevat. Ühe võimalusena suure valimiskaotuse ärahoidmiseks näeb ta senise poliitika muutumist,” ütles Simson.

Erakonna esimees Edgar Savisaar nägi aga Laari kirja taga pigem otsest poliitilist motiivi: tema hinnangul soovib Laar koondada kohalikeks valimisteks IRLi poolehoidjad ja selleks “tahetakse viia praegune koalitsioon lagunemise äärele, kuid mitte sammugi kaugemale”.

„**Koalitsioon tahetakse viia lagunemise äärele, kuid ei sammugi kaugemale.**

Edgar Savisaar

Savisaare hinnangul soovib IRL, et Eesti-Vene piirileping kirjutataks alla nii, et IRLi käed selgest puhtaks jääksid. “IRL lööks koalitsiooni ukse kuu aega enne valimisi kinni n-ö eetilistel kaalutlustel. Kõlab ju uhkelt, kas pole!” kirjutas Savisaar oma avalduses.

Erakonna peasekretär Priit Toobal oli üht meelt Savisaarega, nimetades Laari kirja valimistrikkiks, et pildile pääseda. Ta ei pidanud tõenäoliseks, et praegune valitsusliit laguneb.

A Mart Laari kiri IRLi liikmetele

Head erakonnakaaslased,

Riigikogu on mind valinud Eesti Panga nõukogu esimeheks. Ülehomme lahkun töölt riigikogust ning asun oma uuele ametikohale. Olen Toompea lossis töötanud rohkem kui 20 aastat. Olen näinud siin nii paremaid kui ka halvemaid aegu, mine-misi ja uuestitulemisi.

Tahaksin teid kõiki tänada koosveedetud aja eest, mil on saadud ühist vankrit vedada. Palju on muutunud, kuid meie aated on jäänud samaks. Täname Isamaa ja Res Publica Liit üritab jätkuvalt neid hoida ja edendada. Tean, et see on suur töö ning soovin kõigile selleks palju jõudu ja jaksu.

Selleks aga, et te veenduksite, et oma vaimus jätkuvalt teie keskel olen, lisaksin neile tänusõnadele ka mõned poliitilised tähelepanekud. Poliitiline olukord Eestis on ausalt öeldes mäge. Uhkust selle üle ei ole põhjust tunda. On küll hea, et suvel, kui seebiooperid on oma tegevuse katkestanud, pakub Reformierakond kõigile soovijatele uut seebiooperit, mille lõppu pole paista. See võib ju naljakas tunduda, kuid on tegelikult kurb.

Valitsuserakond pole suutnud muuta mitte ainult end naeruväärsemaks, vaid kahjuks on ebausaldusväärseks tehtud kogu Eesti poliitika. Sisevalimised erakonnas pole küll riiklikud e-valimised, kuid viimaste usaldusväärsust kahjustavad vassimised sisevalimistel siiski.

Nii pole ime, et meilt üha valjemalt küsitakse, mida kuradit te seal koalitsioonis teete ja miks te sinna kuulute. Tõepoolest, Isamaa ja Res Publica Liidul on praegu võimalus ummikseis läbi raiuda, koalitsioonist lahkuda ning avada tee uue valitsuskoalitsiooni moodustamiseks – kas me sinna siis ise kuulume või mitte.

Omaette küsimus on, kas ebastabiilsuse ja poliitilise kriisi õhutamine on ikka vastutustundlik tegevus. Ei tea ju keegi, kas uus valitsuskoalitsioon oleks parem kui praegune. Mõne trummipõrina saatel võimulepürgiva erakonna eetiline pale või nende arusaamad näiteks kaitses poliitilistest küsimustest ei luba mul midagi sellist väita.

Sellest küsimusest, miks me aga valitsuskoalitsioonis oleme, ei saa paraku enam ei üle ega ümber. Nii võiks seda arutada kas volikogu, eestseisuse või mõne selleks eraldi kokku kutsutud nõupidamise tasemel. Isamaa ja Res Publica Liit pole erakond, kus otsuseid on tehtud ainult kitsas ringis ilma erakonnaga nõu pidamata. Tõime volikokku Eesti-Vene piirileppe, oleme valitsuskoalitsiooni koosseisu varemgi volikogu tasan-dil arutanud.

Kui eestseisus oli alla kirjutanud koalitsioonilepingu Rahvaliidu ja Reformierakonnaga, lükkas volikogu selle tagasi, leides, et Rahvaliit ei saa meile partneriks olla. Usun, et mõlemad otsused on olnud eduks nii Eestile kui ka erakonnale, nii et avalikumat arutelu ei maksaks karta.

Samas on selles loomulikult peidus ka omaette ohud ehk agaralt valitsuskoalitsiooni kuulumist arutama hakates võime end leida olukorras, kus me järsku enam kuhugi ei kuulu. 2001. aastal polnud Reformierakonnal vaja isegi volikogu kokku kutsuda, selleks et olemasolev koalitsioon lõhkuda ja Keskerakonnaga Tallinnas koalitsiooni asuda. Oma partneritele ehk meile toona lihtsalt valetati. Usun, et meie ei peaks praegu niimoodi käituma.

Kuna Eesti ajakirjandusel on tavaks erakonnakaaslastele saadetud erakirju avalikult ära trükkida, lisaksin kohe juurde kaks punkti, et keegi mu kirja valesti ei tõlgendaks. Esiteks, see kiri pole esitatud üleskutsena Isamaa ja Res Publica Liidule kohe valitsuskoalitsioonist välja astuda. Teiseks, kui erakond leiab, et arutelu on mõttekas, siis ei tohiks see manduda lehmakauplemiseks ehk oma koalitsioonipartnerile mingite uute taevast sinisemaks ja rohtu rohelisemaks muutvate ettepanekute väljamõtlemiseks.

Meie huvi pole siiski mitte mingi kildkonna – olgu see siis parem-, või vasakpoolne – edendamine, vaid Eesti riigi ja rahva huvid. Ärgem seda unustagem. Ainult siis suudame kindlaks jääda oma loosungile – AJAME EESTI ASJA!

MART LAAR

ONOFF

SIKUPILLI ONOFF
TAAS AVATUD!

12.06 palju
pidupäevapakkumisi
VAATA VEEL www.onoff.ee

Hinnad kehtivad ainult Sikupilli ONOFF'is 12.06.13.
Kaupu on piiratud kogus ja neid ei saa ette broneerida.

Tartu mnt 87, TALLINN

LAARI KIRI

Politoloog: Laari eesmärk on uus valitsus. Eesotsas IRLiga

MARTA JAAKSON, ALYONA STADNIK
marta.jaakson@aripaev.ee, alyona.stadnik@aripaev.ee

Politoloog Rein Toomla hinnangul on Mart Laari kirja eesmärk lihtne kaunis lõpp: uus valitsus, mille eesotsas võiks olla IRL.

“Kui püstitakse küsimus, kas IRLil on põhjust kuuluda Reformierakonnaga ühte valitsusse, siis tähendab see umbusalduse avaldamist Reformierakonnale,” märkis Toomla.

Ta ütles, et kui IRL võtab Laari seisukohta kuulda ja lahkub valitsusest, siis tõenäoliselt avaldatakse Ansipile kas umbusaldust või Ansip paneb ise ameti maha. “Selle tulemusena lõpetab valitsus oma tegevuse.”

Keskerakond võib eelistada Reformi. Sel juhul algaksid uue valitsuse otsingud olukorras, kus riigikogu valimiseni on aega. “IRL võiks uues potentsiaalses valitsuses muutuda keskseks jõuks, mis tähendab, et sealt võiks tulla uus peaminister,” kirjeldas Toomla.

”Kirjast kumab läbi poliitiline kibestumus, aga pigem on see poliitikast lahkumise manifest.”

suhtekorraldusfirma Rull & Rumm juht Ivo Rull

das Toomla. “See tähendab IRLile siis teatud leppimist Keskerakonnaga.”

Toomla sõnul võib Keskerakond osutada aga IRLile komistuskiviks, sest ta võib mitte tahtneda liitu moodustada. “Seda seetõttu, et Keskerakonnal tekib võimalus teha valimisliit Reformierakonnaga.”

Toomla märkis, et nii selgeid üleskutseid midagi jõuvahekordades muuta pole siiani veel olnud. Ta tõi välja, et selle põhjus võis olla ka erakonna madal reiting. “Võimalik, et sellise enese distantseerimisega üritatakse ka seda tõsta,” märkis Toomla.

Kuna Laar tegi pöördumise kirjalikult, siis Toomla usub, et ta oli seda pikalt planeerinud ning et mingi kripeldus oli tal olnud pikemat aega. “Ma oletan, et seda on tõsiselt kaalutletud nii poolt kui ka vastu. Nüüd ei oleks IRLi seisukohalt kindlasti mõistlik samm öelda Laari avalduse kohta, et ei ole midagi ning meie midagi ei kavatse teha, see on arutamist väärt mõte igal juhul,” lausus Toomla.

Küsimusele, mida peaks Reformierakond selle kirja peale tegema, vastas Toomla, et Reformierakond peaks mõtlema, mis sellest nüüd saab, ja proovima Laariga isiklikult rääkida. Toomla leidis, et Reformierakond peab valimiste skandaali

ga midagi ette võtma ja selgitama ka oma partnerile, mida kavatsetakse teha.

Poliitiline revanš. Suhtekorraldusfirma Rull & Rumm juht Ivo Rull märkis, et Laar on aktiivsest poliitikast ilmselgelt lahkunud ja kiri oligi motiveeritud nii n-ö vanadest mälestustest, aga ka murest ühiskonna arengu pärast. “Küllap ta tahab anda tuge neile inimestele IRLis, kes jagavad neid väärtusi, mida tema on esindanud, ja küllap ta vanast kibestumusest ei taha lasta Reformierakonnal seda skandaali päevakorrast maha võtta,” ütles Rull.

Rull nentis, et kiri tundub olevat väike poliitiline revanš, sest Laar meenutab kirjas, kuidas omal ajal Reformierakond vahetas IRLi sargi Keskerakonna vastu.

“Kirjast kumab läbi mitu motiivi, üks on isiklik kibestumus ja kättemaks, aga seda ma ei tähtsustaks üle. Pigem on ikkagi – nagu ka Laari lähedane võitleja Margus Tsahkna on öelnud – selline poliitikast lahkumise manifest, et anda ühiskonnale mingi väärtustepõhise poliitika sõnum enne, kui päriselt kuhugi panganõukokku vaikselt ära sulanduda,” võttis ta Laari kirja kokku.

2011. aastal moodustas Reformierakond IRLiga koalitsiooni. Politoloog Rein Toomla hinnangul sooviks Laar nüüd IRLi poliitikut valitsuse eesotsas näha. FOTO: VEIKO TÖKMAN

Ä Kommenteer
Tõestus, et Laar on endiselt IRLi juht

JÜRI MÕIS
ettevõtja

Hoolimata mitme isamaalse vastupidisest kinnitusest, näitab Laari avaldus, et IRLi juhtimises pole midagi muutunud. Laar on ikka erakonna juht. See on väga suur probleem mitmes mõttes, nii Eesti Pangale, Eesti poliitikale kui ka IRLile. Nii kaua kui Mart Laari ja Edgar Savisaare suur vastasseis ei kao, ei muutu ka Eesti poliitikas midagi paremaks. Kindlasti on avalik kiri osa mingisugusest mängust. Selge on, et see on

mingisugune kulissidetagune paremsirge kellelegi kuskile õrna kohta.

Valitsusliidu lagunemist ma tõenäoliselt ei pea. Kõige parem oleks, kui Keskerakond ja IRL teeks valitsusliidu juba täna. Aga nad ei hakka mitte kunagi läbi rääkima, see on veelahke, mida ei õnnestu ületada, see on nagu Iisraeli ja Araabia maailma vastasseis, seal ei paranda mitte midagi. Üks peab kaduma ja ma arvan, et Keskerakond see küll kuidagi ei ole.

”Kõige parem oleks, kui IRL ja Keskerakond teeks valitsusliidu.”

Näide, kuidas poliitikute sõnad ja teod lahkuvad

ENN VESKIMÄGI
ettevõtja

See kiri on mõtlemisaine neile, kes Mart Laari Eesti Pangas nõukogusse kinnitasid.

Laar lubas poliitikast lahkuda ja see kiri näitabki, kuidas poliitikute lubadused ja teod lähevad lahku.

Ma ei arva, et Reformierakond peaks sellele kirjale kuidagi reageerima.

Ei usu, et valitsusliit laguneb. Üks katel, ühed mustad mõlemad.

VR TRANSPORT

Sinu ühendus
EUROOPAGA

Transpoint International (EST) AS
tel 620 1400, faks 620 1410
transpoint.estonia@vrtransport.com
www.vrtransport.com/ee

Randpere: see ei ole kättemaks.

Vahetus finantsinspeksiooni nõukogus

Ä KADRI PÕLENDIK
kadri.polendik@aripaev.ee

Juulis finantsinspeksiooni nõukogust lahkuv Valdo Randpere ei pea oma lahkumise põhjuseks hiljutist konflikti Eesti Panga nõukogu esimehe Jaan Männikuga. Randpere sõnul tema kolmeaastane liikme staatus lõppes ning seda ei otustatud pikendada.

Eile viimast korda Jaan Männiku juhatamisel kogunenud Eesti Panga nõukogu nimetas presidendi ettepanekul finantsinspeksiooni nõukogu liikmeks maanteeameti peadirektori Aivo Adamsoni, kes asub Valdo Randpere kohale.

Männiku ja Randpere vahel puhkes hiljuti konflikt, mis päädis vastastikuse süüdistamisega. Ametist lahkuv Männik on öelnud, et Randpere rikkus Eesti Panga kinnisel koosolekul teemaks olnud siseauditit puudutavat infot ajakirjandusele lekitades keskpanga mainet. Randpere sõnul pole ta mingeid salajasi materjale lekitanud. Ta ei usu ka, et see konflikt oleks põhjus, miks tema nõukogu liikme staatust finantsinspeksioonis ei pikendatud.

"Muidugi, kui ma oleks meele järele olnud, võib-olla oleks pakutud, et ole edasi. Samas, Aivo

EILE kogunenud Eesti Panga nõukogu, kus selle esimees Jaan Männik (keskel) arvas finantsinspeksiooni nõukogust välja Valdo Randpere (seisab). FOTO: VEIKO TÖKMAN

Ä Taust Kuus liiget

FINANTSINSPEKTSIOONI nõukogus on kuus liiget, kellest kaks on liikmed ametikoha järgi - rahandusminister ja Eesti Panga president. Kaks liiget nimetab ja kutsab tagasi rahandusministri ettepanekul valitsus ja kaks liiget Eesti Panga presidendi ettepanekul Eesti Panga nõukogu.

Adamson on väga hea ja tugev kandidaat. Mul ei ole midagi ette heita," sõnas Randpere. Ta märkis, et kokkulepe oligi kolme aasta peale.

Mõned kibestuvad. "See põhimõte peaks olema kõigil, et kui sind määratakse kuhugi kolmeks, neljaks või viieks aastaks, siis ei maksa seda ametit pida eluaegseks ja solvuda, kui see aeg läbi saab, et miks ei pikendatud. Mõned inimesed kibestuvad vahel, kui nad ei saa uuendatud usaldust," rääkis Randpere.

Tõenäoliselt pidas ta silmas Jaan Männikut, kes oleks soovitud Eesti Panga nõukogu esimehe kohal jätkata.

Adamsoni pidas Randpere sobivaks kandidaadiks tema panganduse tausta tõttu. "Finantsinspeksioon ju tegeleb finantsasutuste järelevaldamisega ning Adamsonil on olemas praktiline kogemus vastaspoolest, ta on olnud järelevaadav," sõnas Randpere. Ta tähendas, et nõukogusse ei saa panna sellist inimest, kes on endiselt seotud finantssektoriga.

LENNUNDUS

Raasuke lahkub Estonian Airi nõukogust

Majandus- ja kommunikatsiooniminister Juhan Parts kutsus eile Estonian Airi nõukogust tagasi Erkki Raasukese ning nimetas uue liikmena ametisse Jaan Tamme Infortarist. "Avaldan tänu Erkki Raasukele tema töö eest Estonian Airi nõukogu esimehena selle ettevõtte ehk kõige keerulisemal eluetapil. Nõukogu muudatus on kooskõlas varasema plaaniga, kuna Raasukese tööülesanded ei näinud ette praktilist tegevust mõnes riigi äriühingu nõukogus," lisas Parts. "Tamme asumine Estonian Airi nõukogusse tähendab omaniku järelevalve prioriteetides edasiminekut - oleme liikunud ettevõtte finantsilise saneerimisest järgmisesse faasi, kus on vaja arendada kasumlikku Eesti lennufirmat," ütles Parts. Erkki Raasuke jätkab majandus- ja kommunikatsiooniministeeriumi nõunikuna.

ENERGIA

Eesti Energia valmis piloottehas

Eesti Energia tütarettevõtte Enefit Outotec Technology avas Frankfurtis piloottehas, mis võimaldab testida õli tootmist erineva päritoluga põlevkivist. Piloottehas esimesed testid tehakse Eesti põlevkiviga, esimene õli on Eesti põlevkivist toodetud. Lähitulevikus algavad ka katsetused Utah' ja Jordaania põlevkiviga.

KAUBAVAHEATUS

Aprillis väliskaubandus kasvas

Aprillis kasvas eelmise aasta aprilliga võrreldes kaupade eksport jooksevhindades 6% ja import 8%, teatas statistikaamet. Kui veebruaris ja märtsis Eesti väliskaubandus kahanes aastatagusega võrreldes, siis aprillis kaubavahetus kasvas. Kaubavahetuse suurenemist mõjutasid peamiselt masinad ja seadmed.

EHITUS

Arco Vara sulgeb oma firma Saaremaa firma

Arco Vara kontserni kuuluv Arco Ehitus lõpetab oma Saaremaa kontori tegevuse. Arco Ehituse juhatuse liige Priit Hainoja ütles Saarte Häälele, et lähtuvalt strateegilistest muudatustest ja keskkonnaehituse rahastamisest pole Arco Ehituse kontori üllalpidamine Saaremaal enam tasuv.

Spetsialistid soovivad, meistrid eelistavad.

Sanitaar- ja keskkonnatehnika | Tööriistad ja ehitusseadmed | Elektri- ja nõrkvoolusüsteemid

Kõik Laufen Pro Nordic sarja tooted vähemalt 20% soodsamad!

WC Pott
Laufen Pro Nordic
8279520007801
-35%
■ topeltseinaga loputuspaak
■ veesäästlik loputus, 4.5/3 liitrit
■ lisatasu eest saadaval mustust hülga LCC pinnakattega
■ istekõrgus 43 cm
€ 231.-
tavahind 356.-

Prill-laud
Laufen Pro Nordic
8939553000001
-35%
€ 36.-
tavahind 56.-

Seina WC
Laufen Pro Nordic
8209560000001
-35%
■ lisatasu eest saadaval mustust hülga LCC pinnakattega
€ 130.-
tavahind 201.-

Prill-laud
Laufen Pro Nordic
8909523000001
■ kõva prill-laud tunnustatud tootjalt Pressalit
€ 45.-
tavahind 70.-

Valamukapp
Laufen Pro Nordic 52cm valge
4830270954631
■ eritellimusel võimalik valida 38 toonis
■ kriimustus-, vee- ja ultravioletkiirguskindel
■ integreeritud käepide
€ 228.-
tavahind 352.-

Valamu
Laufen Pro Nordic 56cm
8109554001041
■ mustust hülga LCC pinnakate
€ 98.-
tavahind 152.-

LAUFEN

Bathroom Culture since 1892 www.laufen.com

Spetsiaalselt Põhjamaade tarbeks arendatud tootesari

reddot design award
Hinnatud disain - Laufen tooted on pälvinud rahvusvahelise disainiauhinna

Kampaania kestab 10.06. - 30.06.

www.feb.ee / e-post: feb@feb.ee / telefon: 654 8500

TALLINN: Forelli 4 / Peterburi tee 44 / Paldiski mnt 247A (hulgiladu) TARTU: Ringtee 61B NARVA: Puškini 5 RAKVERE: Vase 1 / Narva 23F VILJANDI: Puidu 17 PÄRNU: Lina 22

TEHING

Üllatav
käik
Arco
Varas.Tomingas
müüs kõik
aktsiad

AIVAR HUNDIMÄGI, ALYONA STADNIK
aivar.hundimagi@aripaev.ee, alyona.stadnik@aripaev.ee

Üks kolmest ASi Arco Vara varasemast suur-
omanikust Richard Tomingas müüs esmaspäe-
val maha kõik tema firmale Toletum kuulunud
Arco Vara aktsiad. Tehing toimus börsiväliselt,
aga kui võtta aluseks börsihind, oli see väärt üle
650 000 euro.

Tänavu talvel ulatus Tomingase firma Toletum
osalus Arco Varas pea viiendikuni ning veel mär-
tsi alguses kuulus Tomingase firmale ligi 13% Arco
Varast. Nüüd tema ettevõtet aga väärtpaberikes-
kuse andmeil enam börsifirma osanike seas pole.
Samas on märkimisväärselt suurenenud LHV pen-
sionifondide osalus. Samuti on Arco Vara omanike-
ringi lisandunud LHV Panga suuromaniku Rain
Lõhmuse ettevõtte Lõhmus Holdings AS ning Arco
Vara juhatajale Tarmo Sillale ja Allar Niinepuule
kuuluv ettevõtte Alarmo Kapital OÜ. Tarmo Sild ei
olnud nõus eile Arco Vara aktsiatega toimunud teh-
tinguid kommenteerima, viidates, et annab kom-
mentaare börsiteate vahendusel.

Võib maha panna ka nõukogu esimehe ameti.
LHV Varahalduse juhatuse esimehe Mihkel Oja sõ-
nul ostsid LHV pensionifondid esmaspäeval juur-
de 165 000 Arco Vara aktsiat, enne seda kuulus
LHV fondidele 270 145 aktsiat. Pärast esmaspäe-
vast tehingut kuulub LHV fondidele kokku 9,2%
Arco Vara aktsiatest. Oja märkis, et esmaspäevane
tehing toimus ühe vastaspoolega, see tähendab, et

Võrdlus

Suured vangerdused Arco Vara omanikeringis

	31. märts	osalus	11. juuni	osalus	muutus (aktsia arv)
Baltplast	1 327 678	28,0%	1 327 678	28,0%	0
HM Investeeringud	625 264	13,2%	450 000	9,5%	-175 264
Toletum	614 278	13,0%	0	0,0%	-614 278
GAMMA HOLDING	405 105	8,5%	470 105	9,9%	65 000
Firebird Republics Fund	205 064	4,3%	205 064	4,3%	0
LHV PENSIONIFOND L	187 000	3,9%	310 000	6,5%	123 000
Central Securities Depository of Lithuania	151 154	3,2%	152 390	3,2%	1 236
Firebird Aurora Fund	106 897	2,3%	106 897	2,3%	0
Firebird Fund	86 600	1,8%	86 600	1,8%	0
LHV XL	68 445	1,4%	110 445	2,3%	42 000
LHV M	14 700	0,3%	0	0,0%	-14 700
ALARMO KAPITAL	0	0,0%	309 542	6,5%	309 542
LÕHMUS HOLDINGS	0	0,0%	250 000	5,3%	250 000
muud	949 522	20,0%	962 986	20,3%	13 464

**Äkki helistate mulle
homme, kui tuleb
börsiteade.**

Arco Vara nõukogu liige Hillar-
Peeter Luutsalu ei tahtnud eile
kommenteerida ei Tomingase
võimalikku lahkumist ega
Toletumi aktsiatehingut

oli üks müüja. Kellelt aktsiad osteti, Oja kommen-
teerida ei saanud.

Arco Vara aktsiaaraamatust selgub, et müüja oli
Arco Vara nõukogu esimehe Richard Tomingase
ettevõtte Toletum. Äripäevale laekunud info koha-
selt kavatseb Tomingas lahkuda ka Arco Vara nõu-
kogu esimehe ametist. Tomingas lubas toimunud
tehingut kommenteerida Äripäevale eile kirjali-
kult, aga lehe trükki mineku ajaks polnud kom-
mentaari laekunud.

Arco Vara nõukogu liige Hillar-Peeter Luutsalu
ütles, et ei soovi jagada kommentaare enne börsi-
teadet. "Äkki helistate mulle homme, kui tuleb
börsiteade," vastas Luutsalu ajakirjaniku küsimu-
sele Tomingase lahkumise kohta. Toletumi akt-

siatehinguid ei soovinud Luutsalu samuti kom-
menteerida.

Ka Luutsalu ettevõtte HM Investeeringud müüs
hiljuti Arco Vara aktsiaid. Märtsi lõpus oli HM In-
vesteeringute osalus Arco Varas 13,2%, eilse seisuga
oli 9,5%. Luutsalu on nüüd langenud suuruselt kol-
mandaks aktsionäriks Toomas Tooli ASi Baltplast
ja Arvo Nõgese Gamma Holding OÜ järel.

**Kõik aktsiad
müüdnud, võib
Tomingas
väidetavalt
lahkuda ka
Arco Vara
nõukogust.**

FOTO: RAUL MEE

Sunnitud müüma. Toletumi Arco Vara aktsiate
müügi põhjus võis olla Toletumi võlakohustus,
mille tagatiseks olid Arco Vara aktsiad. Äripäeva
andmetel sõlmisid Toletum ja HM Investeeringud
eelmise aasta 7. juunil Arco Vara aktsiate tagatisel
laenulepingud LHV Pangaga. Varasemal ajal olid
mõlemad Arco Vara asutajate firmad olnud Sampo
Panga kliendid. Kuna laenude tagatised olid Arco
Vara aktsiad, on Tomingase ja Luutsalu firmad ol-
nud aktsiahinna languse tõttu aeg-ajalt sunnitud
aktsiaid müüma.

31. mail 2012 tegi LHV Varahaldus AS ehk LHV
pensionifondid esimese investeeringu Arco Vara
aktsiatesse, 8. juunil teise investeeringu. Eilse päe-
va seisuga kuulub LHV pensionifondidele juba üle
9% Arco Vara aktsiatest.

Möödunud aasta lõpus kirjutas Äripäev LHV
Panga, HM Investeeringute, Toletumi ja LHV pen-
sionifondidega seotud tehingutest ning viitas pen-
sionifondide klientide huvide võimalikule kah-
justamisele. Artikli ilmumise järel hakkas tehinguid
uurima ka finantsinspektsioon. LHV esites
artiklist ajendatuna Äripäeva vastu kohtusse ha-
gi, väites, et tehingud Arco Vara aktsiatega pole
pensionifondide klientide huvisid kahjustanud.
Järgmine kohtuistung Äripäeva ja LHV vahel on
selle aasta septembris.

Äimä teenis Baltikale antud laenuga kolmekordse kasumi

RAIVO SORMUNEN
raivo.sormunen@aripaev.ee

Pikka aega Tallinna börsile in-
vesteerinud Lauri Kustaa Äimä
teenis oma KJK Fund Sicav-SIF
fondiga Baltika vahetusvõla-
kirjadelt veidi enam kui aasta-
ga kolmekordse kasumi.

Luksemburgis registreeri-
tud ja Balti aktsiaturule suu-
natud KJK Fund Sicav-SIF fond
emiteeris möödunud kevadel
rahahädas olnud Baltika suuna-
tud pakkumise korras toonase

**MÖÖDU-
NUD aastal
tehingut kom-
menteerides
ütles Lauri
Kustaa Äimä,
et Baltika
tundub hea
investeering.
Nüüd selgus,
et ta võib
tõesti rahul
olla.** FOTO: VEIKO
TÖKMAN

aktsia turuhinna juures 5 mil-
jonit H-vahetusvõlakirja. Aktsia
oli toona väärt 0,30 eurot.

Võlakirjade eest tasumiseks
kasutas fond varem Baltikale
antud laene ja intresse summas
1,296 miljonit eurot. Fond andis
seega Baltikale juurde laenu vaid
0,204 miljoni euro eest.

6. juunil esitas KJK Fund
Sicav-SIF avalduse H-vahetusvõ-
lakirjade vahetamiseks Baltika
aktsiateks.

Selle tulemusena saab fond

võlakirjade asemel tagasi 5 mil-
jonit Baltika aktsiat.

**Igas mõttes õnnestunud in-
vesteering.** Kuna Baltika aktsia
hind on aastaga kolmekordis-
tunud, saab KJK Fund Sicav-SIF
4,5 miljoni euro eest Baltika akt-
siaid, olles sellega oma investee-
ringu aastaga täpselt kolmekor-
distanud.

Eile sulgus Baltika aktsia
0,902 eurol.

Lisaks maksis Baltika fondile

vahetusvõlakirjade pealt aastast
veel 7,5 protsenti intressi ehk ta-
sus kokku umbes 112 500 eurot.

Seoses aktsiate konverteeri-
misega vähenevad Baltika lühi-
ajalised võlakohustused poo-
leteise miljoni euro võrra. Teist
sama palju suureneb ettevõtte
omakapital.

Baltikal on pärast vahetust
aktsiaid rohkem, arv suureneb
35,79 miljonilt 40,79 miljonile
eurole. See tähendab 14protsen-
dist kasvu.

Soome majanduses sügavam langus. Pank annab kehva väljavaate

SIRJE RANK
sirje.rank@aripaev.ee

Uue prognoosi järgi kahaneb Soome SKP tänavu 0,8 protsenti, mis tuleval aastal asendub 0,7 protsendilise kasvuga. Aastaks 2015 kiireneb kasv 1,4 protsendile.

Soome Keskpanka mullu detsembris koostatud prognoosis visandas pank selleks aastaks 0,4% suurst SKP kasvu, mis tuleval aastal kiirenenuks 1,5 protsendile, vahendas agentuur Bloomberg.

Mõjutab tööstus ja finantskriis. "Soome majandus on kahane-

nud 2012. aasta esimesest pool-
lest alates ja lähiaastateks on
väljavaated kehvad," nentis Soome
Panga president Erkki Liikanen
eilses prognoosis. Liikanen
tõdes, et riik on ühel ajal silmitsi
kahe suure muutusega. Ühelt
poolt on käimas struktuurimuutused
Soome tööstuses, teisalt on
majandus languses finantskriisi
tagajärjel.

Soomet rõhub langus paberitööstuses ja vähenenud elektroonikamüük. Aprillis kahanes tööstustoodang aasta põhjal 9,7%, mis on suurim langus 2009. aasta novembrist, teatas üleeile Soome statistikaamet.

Kodumaine nõudlus, mis

8,5
protsendile tõuseb
Soomes sel aastal tööstus. Eestis prognoosis
rahandusministeerium töötuseks 9,6%.

SOOME Keskpanka president Erkki Liikanen nentis eilses prognoosis, et lähiaastateks on Soome väljavaated kehvad.

FOTO: INDREK SUSI

Soome 2009. aasta majanduslanguse ajal vastu pidas – hoolimata SKP 8,5% langusest –, ei suuda enam majanduse kasv vedur olla. Keskpanka prognoosi järgi kahaneb eratarbimine tänavu 0,9% ja erasektori investeeringud põhivarasse 3,6%.

"Probleemid majanduses, millest algselt arvati, et tegemist on ajutiste probleemidega, tsükliliste nähtustega, on osutunud palju kestmaks ja loomult struktuursemaks," nentis Liikanen.

Tööpuudus kasvab tänavu 8,5

protsendile ning tuleval aastal 8,6 protsendile tööealisest elanikkonnast. Mullu oli töötuse määr 7,7%.

Inflatsioon aeglustub tänavu Soomes 1,7 protsendile, kiireneb tuleval aastal 1,9 protsendile.

Võlg kasvab edasi. "Majanduse olukorra märkimisväärne halvenemine raskendab riigi rahanduse tervise taastumist," märkis keskpang. "Eratarbimise vähenemine ja hõive langus vähendavad maksutulud ja suurendavad kulutusi töötö abirahadele."

Keskpang prognoosib, et Soome valitsuse eelarvedefitsiit kasvab tänavu 2,5 protsendile SKPst läinud aasta 2,3 protsendilt. Varasema prognoosi järgi kahaneb defitsiit tänavu 1 protsendile SKPst.

Märtsis avalikustas Soome valitsus, et kasutab 600 miljonit eurot eesmärgil saada kontrolli alla riigil lasuv võlg. Keskpanka hinnangul ei ole sellest 2015. aastaks kasu. "Võla kasvu pidurdamiseks on seega vaja täiendavaid meetmeid," nentis keskpang.

MAJANDUSKASV

Nordea tõstis Rootsi SKP prognoosi

Rootsi majandus kasvab tänavu algselt prognoositust kiiremini, kuna eratarbimine suureneb kiiremas tempos 2010. aastast, hindas Nordea pank.

Panga uue prognoosi järgi kasvab Rootsi SKP tänavu 1,5% märtsis prognoositud 1,3% asemel. Tuleval aastal kiireneb kasv 2,5%-le. Läänud aastal oli kasv 0,7%, vahendas Bloomberg.

Soome majandus jätkab Nordea prognoosi järgi aga languses – pärast 0,2% suurst SKP kukkumist 2012. aastal kahaneb Soome majandus tänavu 0,5%.

POLIITIKA

Merkel makse tõstma ei tötta

Saksamaa kantsleri Angela Merkeli valimisplatvorm kolmandaks ametiajaks püüab Euroopa tasandil leida tasakaalu eelarvedistsipliini ja majanduskasvu ergutavate meetmete vahel, kodus aga jätkata n-ö revolutsiooni energeetikas.

Merkel kinnitas eile Saksamaa töandjate organisatsiooni BDI üritusel peetud ettekandes, et ei kavatse sügiseste valimiste järel võimul jätkates makse tõsta, küll aga alandada taastuvenergia tasusid, mis on Saksa energiatarbijatele järjest koormavamad. Merkeli plaan eristub opositsioonist, mis visandab maksutõuse.

ENERGIA

Leedu tuumajaam on takistuseks

Leedu Visaginase tuumajaama rajamise plaanid on vastuolus Balti riikide eesmärgiga haakida ennast lahti Venemaa elektrisüsteemist ja ühenduda Euroopa süsteemidega, ütles Eleringi juht Taavi Veskimägi.

"Desünkroniseerimine on ilma Visaginaseta palju lihtsam ning nõuab Balti riikidelt elektrivõrkude arendamiseks palju vähem investeeringuid," ütles Veskimägi agentuurile Bloomberg.

LENNUNDUS

Sakkov: Turkishi saamine oli ühispingutus

Eile Istanbuli-Tallinna liini avanud Turkish Airlinesi siia saamine oli peaaegu rahvuslik ühispingutus, ütles Tallinna Lennujaama juhatuse liige Erik Sakkov.

Türgi lennufirma Tallinnasse meelitamine võttis aega kolm ja pool aastat. "Selle nimel on tohutult pingutanud Eesti diplomaadid ja poliitikud, välisministri ja presidendini välja," sõnas Sakkov.

Kõik üritusteks vajalik

Juunikuus

Eesti lipud ja mastivimplid **-10%**

Eripakkumine

Eesti lipp majale / 6 m mastile **18 €**

Mastivimpel 35 x 200cm **18 €**

Mastivimpel 35 x 300cm **22 €**

Eripakkumine kehtib õhemast lipukangast toodetele

Vaata kõiki tooteid

www.lipuvabrik.ee

Esinduskauplus Tallinnas, Türi 3 Avatud E – R 9 – 18 Tel 668 4270 info@lipuvabrik.ee

Logolipud

Rannalipud

Käsilipud

Mastid

Motolipud

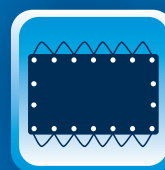
Autolipud

Laevalipud

Võileivalipud

Bannerid

Stendid

Vimplid

Lipurivid

Rätikud

Kotid

Põlled

Torusallid

INTERVJUU

Toomas Annus: mul ei ole enam unistusi. Ärimees soovib poliitikast eemale hoida

MAADEVAHETUSE kohtuprotss-i käigus tuleb läbi käia kõik kolm kohtuastet, ütles Toomas Annus. Ta on välja arvestanud, et heal juhul saab kohtust rahu paari aasta pärast. Siis kavatseb ta varakult pensionipõlve nautima hakata.

FOTO: TERJE LEPP

KAISA GABRAL
kaisa.gabral@aripaev.ee

Merko suuraksionäril Toomas Annusel on selja taga ligi 10 aastat kestnud maadevahetuse kohtusaaga. Esimese astme kohus on ta õigeks mõistnud, aga tulemas on ka teine ja kolmas kohtuaste. Annusel ei ole enam suuri ambitsioone ega ootusi, samuti pole tal unistusi, mis täitumist ootaksid. Praegu.

Kohtume Annusega pärast eelmisel kolmapäeval toimunud Merko aksionäride koosolekut. Kui ta on lubanud meiega rääkida, otsustab ta pärast koosolekut ometi, et ei soovi intervjuud. “Ma ei taha ikkagi,” vaatab Annus mulle vabandavalt otsa. Ta ei usalda ajakirjanikke. Ja lisab siis: “Aga teeme kirjalikult? Mul on uus tahvel ostetud ja puha!” ning naerab laia naeru. Lõpuks istume siiski samas ruumis maha ja ta on nõus vestlema.

Mida Teie arvate, kas Eestis on praegu kinnisvarabuum? Mis on buum? Et ostetakse palju? Oleneb, millega võrrelda. Kui Šveitsis on uuenemismäär 1%, uueneb eluase saja aastaga. Sõdadevaba konservatiivse Euroopa uuenemise määr on 2–4%. Soomes loeti buumiks, kui see oli 6–7%.

Meil on praegu 1,2–1,3 miljonit inimest ja umbes 650 000 eluaset. Kui palju ehitatakse aastas uusi ühikuid? Kui ehitatakse 2000, tähendaks see, et iga Eesti pere saab 300 aastaga uue korteri või eramu. Minule tundub, et see on kuus korda aeglasem, kui oleks mõistlik. Nõukogude Eesti tippthetk oli 13 000 ühikut aastas. Kardan, et praegu see jutt buumist on pehmelt öeldes jama.

2013. aastal oodatakse ehitusturul ju pigem langust. Kui on vananeva ja kahaneva rahvastikuga riik, siis miks see peaks kuidagi teisiti olema? Mina ei näe selles ka midagi negatiivset.

Kuidas ehitusturu oodatav langus Teie ettevõttele mõjuda võib? Eks ta mõjub meile nagu kõigile teistele. Meie ettevõtte peab selles turusituatsioonis kuidagi kohanema, nagu ka kõik teised ettevõtted.

Kuidas plaanite hoida kasumlikkust? Mina ei hoia midagi, mina ei tööta Merkos, olen üks aksionäridest. Mina hoian ettevõttele põialt, et neil hästi läheks. Minu positsioon on praegu teine, igapäevaste asjadega ei tegele. (Annus vaatab otsa tegevjuht Andres Tringile, kes seisab läheduses.)

Viimased aastad lähevad mulle kirja kahe eest, ma arvan, et mul on pension juba käes.

Toomas Annus maadevahetuse kohtusaagast rääkides.

Mis on praegu Merko kõige olulisem ehitusprojekt? Trink: Sel aastal lõpeb meil Ülemiste ristmik. Uutest suurematest projektidest on Lasnamäe jäähall, aga ka Kentmanni kortermaja on Eesti mõistes suur projekt.

Annus: Ma tahtsin ka just öelda, et Kentmanni kortermaja, aga tõenäoliselt see viie suurema Merko projekti hulka ei kuulu.

Kui rääkida päevapoliitikast, siis... Oi, seda ärge minu käest küll küsige!

Mida peaks Reformierakond tegema, et oma mainet parandada? See sarnaneb peretülga. Ma ei tea, kas see teema on üldse nii oluline, keda see huvitab?

Inimesi huvitab. Reformierakonna liikmed on kõrgetel kohtadel riigiaparaadis ja nende otsused võivad mõjutada inimeste elu. Seda küll, erakonnad ikka mõjutavad inimeste elu. Aga ma arvan, et see tähelepanu on natuke ülepingutatud. Ma ei jälgi päevapoliitilisi sündmusi nii pingsalt.

Kas kavatsete valimistel kedagi rahaliselt ka toetada? Ma olen sellest õnneks pikka aega kõrvalt hoidnud. Ei ole plaanis. Mulle tundub, et poliitikast on kasulik eemale hoida. Ma arvan, et enamik inimesi ei toeta rahaliselt ühtegi erakonda.

Samas ettevõtjad ikkagi ju teevad seda. Keegi peab ju raha andma. Väga vähe. Ma arvan, et see toetamine on võrrelduna erakondade kogukuludega praktiliselt olematu.

Mis seisus Eesti majandus on? Riigijuhid on uhked, majandusnäitajad tunduvad neile head, aga suurem osa inimesi ei ela hästi. Eestlased on väga kannatlikud. Pole toriseja rahvas. Kokkuvõttes midagi ju häda ei ole. 20 aastat tagasi ei arvanud keegi, et Eesti on praegu seal, kus ta on. Praegune olukord ületab kõigi ootusi. Kui sa ületad vähenõudlikke ootusi, oledki rahul.

Inimesed võiksid ambitsioonikamad olla? Jah. Ambitsioonikus tekitab ka rahulolematust, mis mõõdukas koguses aitab edasi areneda. Ma ei tea, kas tasub olla rahul sellega, mis praegu on.

Mida arvate Reformierakonna kampaaniast “Olen uhke...”? Ma ei tea sellest midagi.

Aga kas olete Eesti üle uhke? Mina ei ole millegi üle uhke, mul pole selline iseloom, et ma väga uhke oleksin.

Olete Te Eesti valitsuse ja riigijuhtide tööga rahul? Iga tööd saab paremini teha. Ma pole rahulolematu, kuid alati tuleb otsida variante, kuidas saaks paremini teha.

Millised Teie päevad praegu on? Ise ka ei tea, millega tegelen, aga õhtusse nad lähevad. Reisin palju, rohkem kui kunagi varem. Tegelen jõudumööda Eesti terviseradade arendamisega.

Kui maadevahetuse kohtusaagale tagasi vaadata, on see kõik kuidagi muutunud inimeste suhtumist Teisse kui ettevõtjasse või inimesse? Ei ole, need inimesed, kes mind tunnevad, need pole küll muutnud. Need, kes ei tunne ja ajalehest loevad... (Mõtleb ja vaatab eemale.)

Tallinna ringkonnakohtus lõppes maadevahetuse apellatsiooni arutamine, kohus avalikustab otsuse 19. juunil. Mida seal räägitakse? Mina seda ei tea. Pole aimugi.

Kas maadevahetuse protsess on Teie jaoks minevikku jäänud, saate edasi liikuda? Ei no, kus ta seal on, Eesti kohtustüsteem on kolmeastmeline. Tulevad ka teise ja kolmanda astme kohtuotsused.

Esimese astme kohus langetas oodatud otsuse? Jah, aga see pole piisav. Eks näeb, mis edasi saab. Kõik kolm astet tuleb läbi käia.

Olete arvutanud, millal see hetk saabub, kui kõik läbi on? Ma ei tea, umbes aasta või kaks veel äkki.

Kus Te end 5 või 10 aasta pärast näete? Pensionil olen. Ma loodan. Elan pensionäri elu. Viimased aastad lähevad mulle kirja kahe eest, ma arvan, et mul on pension juba käes.

Kui tõsiselt rääkida. Ma mõtlengi tõsiselt. Reisin või olen sanatooriumis. Ega elu ei saa tagasi keerata.

Kas sellist tunnet pole olnud, et lõöks kõigele käega ja läheks palmisaarele lihtsalt ära? Mina selliseid mõtteid ei mõtle. Mulle üks tuttav kunagi ütles, et kui oled sündinud eestlasena, on see saatus. Võib-olla noorem inimene saab hakata näiteks ameeriklaseks, aga minuvanune enam ei saa. Kui oled 50 aastat eestlane olnud, tuleb vist lõpuni olla.

On Teil mingi unistus või suurprojekt, mida tahaksite teha? Ei ole. Minul ei ole enam ammu minigeid unistusi. Ma pole enam selles eas, et unistada.

133

miljonit eurot on Toomas Annuse vara väärtus, millega ta on Äripäeva Rikaste TOPis 4. kohal. 2009. aastal oli Annus esikohal 168,7 miljoni.

Ä Kes on kes Toomas Annus

SÜNDINUD 05.10.1960 Kohtla-Järvel.

ÕPPINUD Tallinna Ehitus- ja Mehaanikatehnikumis ja omandanud kõrghariduse tööstus- ja tsiviilehituses TPis.

TÖÖTANUD ASI Merko Ehitus juhatuse esimehena, OÜ Hansa Hotell juhatuse liikmena, ASI Tallinna Lennujaam nõukogu liikmena, ASI Merko Ehitus nõukogu esimehena ja ASI Järvevana juhatuse liikmena.

OMANIK ettevõtetes Riverto (65,32%), Kardispordi Arendamise OÜ (31,43%), Eesti Elecster (13,33%) ja Tondi Tennisekeskus (0,64%).

RIVERTO üks olulisem ettevõtte on börsifirma Merko Ehitus, kus Riveritol on 72 protsendi suurune osalus.

VALGETÄHE III klassi teenetemärgi kavaler aastast 2006.

Gazprom loobus Kreeka gaasimonopoli ostust

Esmaspäeval kukkunud tähtsajaks ei laekunud Kreeka gaasimonopoli Depa ostuks ühtegi siduvat pakkumist, loobus isegi Gazprom.

See oli kõva tagasilöök Kreeka erastamisprogrammile, millest laekuvad summad peavad aitama vähendada riigi võla koormat.

Gazprom oli viiest võimalikust pakkujast kõige prominentsem. Viimastel kuudel külastas firma tegevjuht Alexei Miller Ateenat vähemalt kolm korda, et võimalikku tehingut arutada.

Et tehingust asja ei saanud, selle eest süüdistavad Kreeka ametnikud Euroopa Liitu, mis on mures Gazpromi niigi tugeva positsiooni pärast ELi turul, kirjutas Wall Street Journal. Financial Times lisas, et läinud nädalal kordas Euroopa Liit ähvardust tehing Gazpromiga blokeerida. Lehe allika sõnul olid nii ELi energia kui ka konkurentsi direktoraat mõista andnud, et ei toeta tehingut. Gazprom on juba praegu Kreeka suurim gaasiga varustaja.

Gazprom teatas esmaspäeval, et loobub pakkest, kuna on liiga suur risk, et Depa rahaline seis enne tehingu lukku löömist halveneb. Gaasifirmal on Kreeka klientidelt saada maksmata

GAZPROMI juht Alexei Miller (paremalt teine) lahkumas 21. mail kohtumiselt Kreeka peaministriga. FOTO: REUTERS/SCANPIX

arveid ligi 500 miljoni euro väärtuses. Samuti ei ole veel lõpule viidud gaasivõrgu lahutamist. 66% osalusele gaasivõrgufirmas Desfa laekus vaid üks pakkumine Aserbaidžani firmalt Socar.

Erastamine ei edene. Gaasifirma ja hasartmängumonopoli Opab SA müük pidid andma lõviosa 2,3 miljardist eurost, mis Kreeka tänavu erastamisest saada loodab.

Gaasifirma erastamise läbi kukkumine leidis aset just siis, kui Ateenasse saabus järjekordne nn troika (Euroopa Komisjoni, IMFi ja Euroopa Keskpanga)

esindajate delegatsioon, et hinnata Kreeka abiprogrammi tingimuste täitmist.

Kreeka ametnike kinnituse korraldatakse gaasifirma müügiks uus erastamisvoor. IMFi hinnangul on riigifirmade müük Kreekas seni valmistanud väga suure pettumuse.

Kreeka esimeses abiprogrammis visandati erastamistuludeks kümnendi lõpuks 50 miljardit eurot. Neid sihte on nüüdseks pidevalt kärbitud. Praegu on eesmärk saada 2016. aasta lõpuks vähemalt 11,1 miljardit ning 2020. aastaks 25 miljardit eurot.

ARIPAEV.EE

PRIVILEEG

ainult Äripäeva lugejale

PRIVILEEG ON EKSKLUSIIVNE OSTUKESKKOND JUST SINULE, ÄRIPÄEVA LUGEJALE. Vaata pakkumisi www.privileeg.ee

Majanduskonverents „Äriplaan 2014“

20% soodsam

442.80 €

Mõjuvõimsad ja aktiivsed Eesti ettevõtete suuromanikud räägivad oma ootustest ja hirmudest ning eelarvest ja äriplaanist 2014. aastaks Tallinnas Nokia Kontserdimajas 25. septembril 2013. Võimalus kuulata Enn Pandi, Jüri Kõo, Peter Ingmani, Hans H. Luige ja teiste autoriteetsete ettevõtjate nägemust.

Vaata kõiki pakkumisi:
www.privileeg.ee

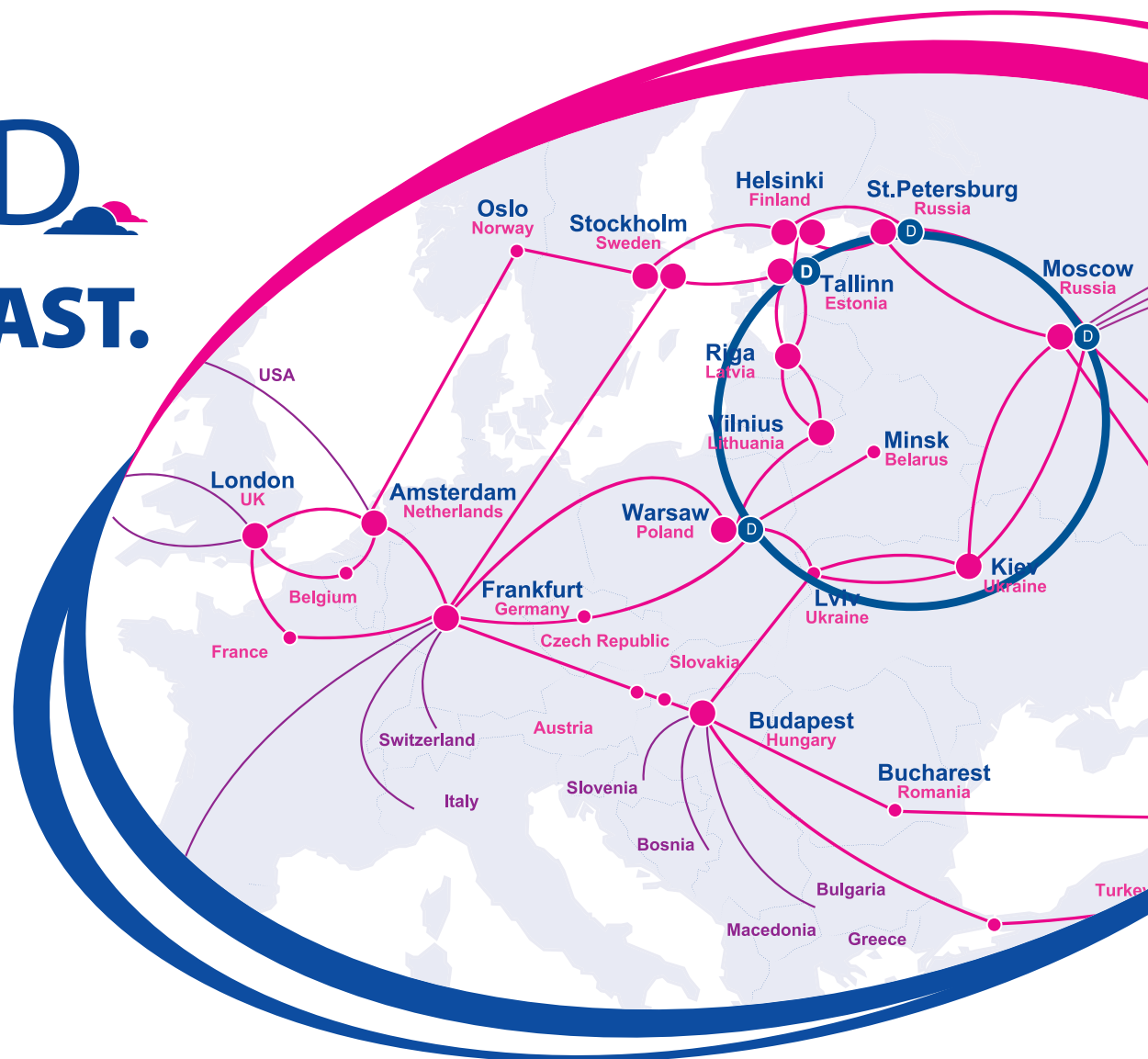
linxdatacenter
Security Matters

WINNER OF
DatacentreLeadersAwards
recognising excellence in facility design and operation

LINUXCLOUD
LOOBU RIISTVARAST.
TULE PILVE.

Linxdatacenter pilveteenus
nüüd ka Eestis.

www.linxdatacenter.com/laaS

Kui renditud tööriist rikki läheb, saab vähemalt Ramirendi puhul helistada remondimehele, kes nõu annab või vajadusel uue seadme toob. FOTO: ANDRAS KRALLA

TEENUS

Millega arvestada tööriista rentimisel?

Suvekuud võivad tähendada ootejärjekordi

A JOOSEP LAIK
joosep.laik@aripaev.ee

Tööriista rentimisel ei tasu hābeneda ka kasutusjuhendi kaasa kϋsimist ning arvestama peab, et tϋϋvahendil vϋib olla jārjekord. Praeguseks on rendile andjad suurematest soodustustest loobunud ja hinnad liiguvad pigem buumiaegse taseme suunas.

Ramirendi mϋtϋgidirektori Meelis Gansoni sϋnul on seadme rentijad tihtipeale laenutamisel liiga enesekindlad. "Inimesed on selles mϋttes natuke hooletud, et nad arvavad, et saavad kϋigega hakkama." Pϋhiline probleem, mida Gansoni sϋnul esineb, on ebapiisav juhiste jārgimine tϋϋriista kasutamisel. "Inimene on hābelik ega julge abi kϋsida. Visatakse pilk peale ja asi korras – nii kāibki, lihtne! Koju jϋudes avastatakse, et see ei olegi nii lihtne. Kui ei ole enne vastava seadmega tϋϋtanud, vϋiks rohkem ja julgemalt abi kϋsida," sϋnas Ganson.

Ega riistad iseenesest rikki lāhe. Teise probleeminimena nimetas Ganson vāhese heakorra tϋϋriistade kasutamisel. "Kindlasti on tϋϋriistade heakord oluline – neid kasutatakse tihtipeale nagu rendiasju ikka – mϋisa kϋis, las lohiseb. Heaperemehele suhtumist on vāhe – tuuakse tagasi mustad, rikutud tϋϋriistad. Erakliendile toob see kaasa tagatisraha kaotamise. Ārikliendile esitatakse peale rikutud seadme tagastamist arve.

Samas nāeb FCC Betoonitϋϋd Oϋ juht Meelis Madisson seadmete laenutamisel ka puudujāake rendile andja poolelt. "Rāāgin oma mātta otsast, aga kui on vāga tāhtsad ja spetsiifilised konstruktsioonid, siis nāiteks betoonivibraatorid ei pruugi olla alati 100% tϋϋkorras. Vϋib-olla on see sama vibraator lastud eelmisel objektil kārssama ja kui ta stepslisse panna, siis ta tϋϋtab 5–10 minutit ning jāāb pārast seda seisma," sϋnas Madisson. "Betoon on aga selline asi, mida hakatakse ϋhtul valama ja kui betoonivibraator tϋtleb ϋles, siis on see konstruktsioon tuksis."

„Kϋik on oma hinnad nihutanud lϋbusasti tagasi sellele ajale, mida buumiks nimetati.

Laenutusettevϋtte Rendimeister Oϋ juht Tϋnu Ottoson

Ramirendi mϋtϋgijuhil Holger Tasase sϋnul ei tohiks ettevϋtte sellises seisukorras seadet vālja rentida. Sellise olukorra puhul on vϋimalik helistada ettevϋtte mϋtϋgimeestele ning kϋsida asendusseadet. Samuti on neil olemas 24 tundi ϋϋpāevas toimiv remonditelefoni. "Selle abil saab remondinϋu kϋsida vϋi tuleb mees kohale ja vaatab seadme ϋle. Kui vāga hāda kāes on, siis ϋritab leida ka asendusseadme," sϋnas Tasane.

Arvesta ooteajaga, "eile oli vaja" ei aita. Paljudel esemetel on suvel ka ooteaeg. Kliendid, kellel on vaja teha teatud tϋid, peavad soovitud tϋϋriista varakult broneerima. Ooteaeg nϋutuimatele esemetele on Gansoni sϋnul nādala ringis. "Selge on see, et nāiteks aiatϋϋriistu on ladudesse vāhem sisse vϋetud. Ehitusseadmete puhul pole see ooteaeg kindlasti nii pikk."

Tema sϋnul on spetsiifilisi tϋϋriistu, mida kasutatakse kord vϋi kaks aastat ja nende seadmete puhul tekivad pikemad ooteajad. "Aga tavatϋϋriistade puhul ei ole ooteajad pikemad kui kaks ϋϋpāeva. ϋldjuhul on kaubad ladudes olemas – kui ei saa ϋhest rendipunktist abi, siis saab teisest vϋi leita se lahendus ja tuuakse seade teisest Eesti otsast kohale. Selleks, et klient ei peaks ootama."

Laenutusettevϋtte Rendimeister Oϋ juhi Tϋnu Ottosoni sϋnul on rendihinnad liikunud tagasi samale tasemele majandussurutisele eelnenud ajaga. "Hinnad lāksid madalamaks 2008.–2010. aastal. Nϋud olen vaadanud, et kϋik on oma hinnad ni-

hutanud lϋbusasti tagasi sellele ajale, mida buumiks nimetati," sϋnas ta.

Ganson nϋustus siinkohal Ottosoniga. "Rendihinnad on natukene ϋhtlustatud. Meie oleme liikunud samale tasemele teise kahe suurema rendifirmaga," sϋnas ta.

Kui renditakse seade, siis tehakse Ottosoni sϋnul sellele olenevalt rendiajast ja kogusest soodsam pakkumine. Peale selle teeb iga rendiettevϋtte oma suuremate klientidele ka jooksvaid soodustusi, lisas ta. "Aga selge see, et ka allahindlused on koos masuga lāinud. Ja olen kuulnud, et suurettevϋtetele enam allahindlusi varasemas mahus ei tehta," sϋnas Ottoson.

Samas ei ole rendihinnad tema sϋnul veel nii palju tϋsunud, et ehitusettevϋtted oma seadmeid soetama hakkaks. "Kui mingi objekti eelarvet vaadata, siis rendi osa on seal olenevalt objektist ainult mϋni protsent, mis on suhteliselt vāike koguhinda arvestades. Selle mϋju, kui keegi tϋtleb, et ehituse hind tϋuseb seoses seadmete rendiga – noh, ma ei vaidle sellele vastu, aga see on otsitud pϋhjus, kui vaadata seda, kui palju materjalid kallimaks on lāinud," lisas ta.

Tasub vϋrrelda erinevate firmade hinnakirju. Ka ehitusettevϋtja Madissoni sϋnul on hinnad veel tāiesti taskukohased. "ϋtleme nϋnda, et seadmete rent on alla ϋhe protsendi. Hinnatϋusu vāga ei mārka, sest meil on osa kāsitϋϋriistu endal olemas. Aga kui rent lāheb kallimaks, siis on mϋistlik vajalikud tϋϋriistad ka endale soetada," ϋtles ta.

Enne tϋϋriista ϋϋirimist on soovitatav tutvuda ka ϋϋiri tingimustega, mis ei pruugi igal teenusepakkujal olla ϋhesugused. Arvestada tuleb nāiteks sellega, et rendile andja vϋib kϋsida tagatisraha vϋi seadme hilinenud tagastamise puhul viivist. Samuti peab rentnik tagastama seadmed pu-
hastatult.

1%
allapoole jääb ehituse kogumaksumuses renditavate tööriistade ja -vahendite osa.

Luitsalu, Tomingas ja Arakas müüsid kinnistu Tallinnas Arco Varale

Esmaspäeval ostis Arco Vara tütarettevõtte Kolde AS Tallinnas Paldiski mnt 70c asuva kinnistu, mille omanikud olid seni firma asutajad Richard Tomingas, Hillar-Peeter Luitsalu ja Arti Arakas.

Kolde omandatud kinnistu suurus on 28 498 m². Kinnistu omandati korraga kompleks-tehinguuna kolme Arco Vara asutaja äriühingult. Maatehingu esimene leping sõlmiti ühe kaas-omanikuga kolmest 2010. aastal. Tehingu hinda osapooled ei avalikusta.

Arco Vara plaanib Paldiski mnt 70c kinnistule ehitada kortermaju. Arendatavate kortermajade parameetrid on sarnased Kodukolde kortermajadega. Ehitusega loodetakse alustada 2015. aastal pärast detailplaneeringu kehtestamist. Üldplaneeringu kohaselt on tegemist elamuehituspiirkonnaga.

Tehingu tulemusel suurenevad kontserni intressikandvad laenukohustused 0,7 miljoni euro võrra ja varad 0,8 miljoni euro võrra. Kontserni kasumiaruandele tehing olulist mõju ei avalda.

“Paldiski mnt 70c kinnistu omandamine on osa kontserni

PALDISKI mnt 70c kinnistule plaanitakse kortermaju, Arco Vara Asi juhi Tarmo Silla sõnul uue põlvkonna maju. FOTO: ANDRAS KRALLA

pikaajalisest strateegiast. Peame kasutama ära sarnaste toodete arendamisel ja müügil saadud oskusteabe ning pakkuma turule väikeste parendustega järgmise põlvkonna tooteid, millest võidaksid nii tarbijad, Arco Vara kui ka kogu Tallinna linnakeskkond. Rääkides konkreetset Eestist ja Tallinnast, on eile lõpetatud Kodukolde projekt n-ö esimese põlvkonna toode ning Paldiski mnt 70c arenduse puhul on tegemist eduka Kodukolde projekti jätkuga Me-

rimetsas,” kommenteeris Arco Vara juht Tarmo Sild.

Lisaks teatas Arco Vara börsile, et Kolde AS müis esmaspäeval Kodukolde arendusprojekti viimase korteri. Sellega lõppes Kodukolde elamuarendusprojekt. Alates 2005 kuni 2012 on Arco Vara Tallinna Helme tänavale Kodukolde elumupiirkonda rajanud 12 elamut 346 korteriga (ca 21 000 m²). Viimased kaks maja 48 korteriga valmisid kevadel 2012.

ARIPAEV.EE

Lennujaamale kavandatakse lennukiremondihoonet

Tallinna linnavalitsus kavatseb kehtestada täna selistungil detailplaneeringu, mis võimaldab ehitada lennujaama maaalale kuni 5 korruselise lennujaamale tugiteenust osutava tootmishoone.

Väike-Sõjamäe 18 kinnistu ja lähiala detailplaneeringu koostas OÜ R-Konsult. Planeeritud 0,91 ha suurune maa-ala asub Lasnamäe linnaosas Sõjamäe asumis Väike-Sõjamäe tänava ääres.

Planeeringualal on detailplaneeringuga määratud ehitusõigus kahe lennukiangaari rajamiseks ja olemasoleva ärihoone laiendamiseks. Detailplaneering on osaliselt ellu viidud.

Kehtestatava detailplaneeringu lahendus on kooskõlas Tallinna üldplaneeringuga, mille kohaselt on planeeritud ala maa kasutuse juhtotstarbeks määratud liiklusala – raudtee ja lennuvälja ehitiste ala, samuti suuremate parklate ala.

Planeeritud tootmishoone rajatakse lennukite hoolduseks ja remondiks. Hoonealune pindala on 4430 m². Hooldusesse ja remonti liiguvad lennukid lennuvälja maa-alalt, kuhu avanevad kavandatud hoone ligikaudu 50 meetri laiused uksed.

Detailplaneeringu koostamine algatati Tallinna linnavalitsuse 28. detsembri 2011 korraldusega. Detailplaneering võeti vastu 5. detsembril 2012.

ARIPAEV

Ä Pane tähele 3 nõuannet laenuvajale

1. TUTVU TINGIMUSTEGA. Eri ettevõtete võivad renditingimused tasude, teenuse sisu ja kliendi õiguste ja kohustuste kohta erineda.

2. MÕTLELÄBI, kui pikaks ajaks läheb seadet tarvis. Teatud seadmetel on pikemad ooteajad, planeeri ja helista varakult rendiettevõttele, et teada, kas tööriistad on saadaval. Hilinenud tagastamise eest võib rendile andja küsida viivist.

3. KÜSI JULGELT NÕU, kuidas seadmega ümber käia, et töö paremini sujuks ning tööriist ei saaks kahjustada. Kui tööriist on rikutud, siis toob see nii era- kui ka ärikliendile kaasa lisakulud.

Ä Tasub teada Hooajal ole varmas broneerima

enim nõutud töövahendid suvekuudel, mille rentimisel võib olla järjekord

EHITUS

Ajutine piirdeaed
Soojakud
Rasketehnika (laadurid, traktorid)
Pinnasetihendajad erinevate raskustega
Veepumbad erinevate võimsustega
Elektrigeneraatorid
Erinevad tõstukid
Käsitööriistad (piikvasarad, ketasliõkurid, teemantpuur-seadmed jne)
Põrandalihvijad (kettaga ja lintlihviga)

AIANDUS

Samblaemaldaja (aeraator) (bensiinimootoriga)
Postiaugupuurmasin (bensiinimootoriga)
Mullafrees (bensiinimootoriga)
Muruniiduk (bensiinimootoriga)
Hekikäärid (bensiinimootoriga)
Muruniiduk-traktor
Telgid (üritustele + ehitustele)
Tõstukid (hooldus-koristustööd)

ALLIKAS: RAMIRENT BALTIC AS, CRAMO ESTONIA AS, RENDIMEISTRID OÜ

Puidubörs igal kolmapäeval

reklaam

TEL 667 0068

materjal mõõdud (mm) kogus (tm) 1 tm hind (€) kontaktandmed

Müük

SAARE-, TAMME-, PÕÕGI-, LEHISE- JA KASE-SAEMATERJAL; PÕÕGIST JA TAMMEST SISEVOODRILAUAD, PÄRNAPUUST SAUNALAUAD; TAMMEST, SAAREST, PÕÕGIST SISESEINA VOODRILAUAD, ERIMUSTRITEGA	eri mõõdus	kokkuleppel	kokkuleppel	tel 504 8445, 527 6943 jaak.kalm@puiduari.ee
---	------------	-------------	-------------	---

Ost

KASE-SAEMATERJAL	22/25×75/100	piiramatu	kokkuleppel	tel 504 1981 andrus@runforest.ee
-------------------------	--------------	-----------	-------------	-------------------------------------

Reparo!
www.reparo.ee

**ÄRIPINDADE
EHITUS, REMONT,
SISEVIIMISTLUS**

LEMMIKUD ehitusuudised.ee loetuimad uudised

FOTOD: Tehnikaülikool avas ligi nullenergia testhoone. TTÜ ehitusteaduskonnas on valminud Eestis ainulaadne taristu ligi nullenergiahoonete energiatõhususe ja tehnosüsteemide tulevikulahenduste väljatöötamiseks, uuringuteks ja katsetamiseks. **Vaata rahvusarhiivi uue hoone võidutöid.** Rahvusarhiivi uue hoone ideekonkursi võitjateks kuulutati kolme ettevõtte tööd – AB Asum OÜ, AS RTG Projektbüroo ja Sport OÜ ühine ideelahendus ning Siim ja Kreis OÜ.

PAVE EDGE

revalkiivi systems
www.revalkivisystems.com

CEDO
KAUBANDUS

TÖÖRIISTAPOOD

1691
www.cedo.ee

METAL DISAIN

METALLIMÜÜGITURUL AASTAST 2000

- Restid
- Astmed
- Trepid
- Profiilpinnad
- Perforeeritud metall-lehed
- Metallvõrgud
- Tootmine

**Kolime uuele aadressile
Visase 12, Tallinn**
tel 666 9966, faks 666 9969
metaldis@metaldis.ee
www.metaldis.ee
www.metal-disain.com

SAMI
MASINAKESKUS

KORVTÕSTUKID
järelveetavad ja iseliikuvad

teleskooptõstukid

käärtõstukid

AS SAMI, Tule 20, Saue, Harjumaa
E-R 8.00–16.30; tel 670 9040, müügijuht 528 2732
www.sami.ee

ÄRILAUSE

» Alain Falys: Eestit nähakse arenenud riigina, millel on kõik eelised, et olla kõrgema lisaväärtusega teenuste pakkuja.

Teenusmajanduse ekspert näeb Eesti perspektiivi kõrgema kvalifikatsiooniga keskuste loomises, mis pakuvad ühe liigtuse asemel keerukamat paketti.

ÜKS KÜSIMUS

Majutusettevõtetes peatus tänavu aprillis 6% vähem turiste kui eelmise aasta samal kuul. Kas teil on majutatud turistide arv vähenenud?

TAAVI TIIVEL
Tallink Hotelsi juhatuse esimees

Aprilli täitumus oli ka Tallink Hotellides keisem kui samal kuul aasta varem. Samas oli meie hotelliketis aprillis ka näiteid, kus tulemus oli parem kui aasta varem. Vaatamata langusele aprillis on selle aasta esimesel poolel majutunud klientide hulk siiski kokkuvõttes veidi kasvanud. Suvekuudel, kus eelmistel aastatel on nõudlus ületanud pakkumise, me langust ei prognoosi.

JANIKA RITSON
Estraveli turundus- ja kommunikatsioonidirektor

Estraveli tulemused Eestisse tulevate turistide arvu langust ei näita. Selle põhjus võib olla suurenenud turuosa. Meie nelja kuu müügitulemuste järgi oli Eesti majutusettevõtetes ööbijate hulk samal tasemel eelmise aastaga ja ka tehtud broneeringuid on umbes samas mahus. Eestisse tulevate kruisituristide arv mõnevõrra kasvas, konverentsituristide arv aga esimesel poolaastal väheneb, kuid selle peamine põhjus on eelmise aasta esimesse poolde jäänud mitu suurt rahvusvahelist konverentsiprojekti. Tänavu teenindame suuremaid konverentse aasta teises pooles.

DAISY JÄRVA
turismiettevõtete liidu juhatuse liige

Kui ma räägin turismitööstusest tervikuna, siis neid protsendipõhiseid väikseid kõikumisi mina ei analüüsi. Ma analüüsin seda, kas poole aasta või aasta jooksul on siin olnud turiste siia raha jätnud. Eestisse oleks vaja saada rohkem konverentsituriste, kultuurituriste – kes tarbivad rohkem ja jätavad siia rohkem raha. Meile tuleb palju krusiisituriste, mis on hea reklaam, kuid nad ei kuluta siin just palju.

LUGEJA ARVAB

» Kui juhtoinad ei oska olla ettenägelikud, puhkavad loorberitel ja on uhked, mis siis meilgi – oleme ka uhked, et meil on palju lambaid, aga vähe villa.

Kommentaari Maris Lauri kolumnile “Majanduses teeb muret eeskätt vana mõtteviis”

LOE WWW.ARIPAEV.EE

Äripäev

Peatoimetaja: Meelis Mandel
Väljaandja: AS Äripäev
Pärnu mnt 105, 19094 Tallinn
telefon:
(372) 667 0195,
(372) 667 0222

Toimetus:
e-post: aripaev@aripaev.ee
tel: (372) 667 0111
Reklaamiosakond:
e-post: reklaam@aripaev.ee
tel: (372) 667 0105
Tellimine ja levitamine:
e-post: register@aripaev.ee
tel: (372) 667 0099
Tellimine internetis:
www.aripaev.ee/tellimine

Äripäeva tellija eelised – ostu-keskkond privileeg.aripaev.ee ja soodsaim võimalus soetada Äripäeva raamatuklubi raamatuid. Äripäev veebis: www.aripaev.ee Trükk AS Kroonpress
Toimetus võtab endale õiguse kirju kaastöid vajaduse korral lühendada. Toimetuse kaastöid ei tagasta. Kõik ajalehes Äripäev ja tema lisades avaldatud artiklid, fotod, teabegraafika (sh päevakalajalised, majanduslikul, poliitilisel või religioosel teemal) on autoriõigusega kaitstud teosed ning nende reprodutseerimine, levitamine ning edastamine mis tahes kujul on ilma ASi Äripäev kirjaliku nõusolekuta keelatud. Kaebuste korral ajalehe sisu kohta võite pöörduda Pressinõukogusse, pn@eal.ee või tel (372) 646 3363.

KOLUMNISTIDE KOLMAPÄEV

Igor Rõtov | Aivar Hundimägi | Meelis Mandel | Peeter Koppel | Marek Reinaas | Heido Vitsur

Miks Laar lamajat kolgib?

Mart Laari IRLi liikmetele saadetud kirja stiilis tehtud pressiteade üleskutsega kaaluda Reformierakonna ühisest võimaliidust lahkumist sarnaneb maas lamava pekse saanud sõbra kolkimisega.

Laari kirja eesmärk on anda uut hoogu rauema hakanud Reformierakonda räsivale skandaalile. Poolteist nädalat on Reformierakond sisevalimise hääletage manipuleerimise tõttu meedia tähelepanu all. Sel nädalal hakkas avalikkus teemast väsima. Teema kajastamine jätkub nüüd juba uues – võimaliku valitsuskriisi – võttes. Laari avaldusel on eri poliitskandaalidest tuttav käekiri. Sobival hetkel üritatakse uue info avaldamisega konkurenti kahjustavat teemat hoida võimalikult kaua päevakorral. IRLi kiri, mis kannab Mart Laari allkirja, on Reformierakonna vastu suunatud provokatsioon, mille eesmärk on valitsuspartneri jamasid võimendades IRLi reitingut enne kohalikke valimisi kergitada. Võib-olla viia ka tähelepanu ära IRLi osa valijate jaoks tundlikult Eesti-Vene piirilepingu teemalt.

Sellist käitumist Reformierakond IRLile kindlasti ei andesta. Ei aita ka IRLi poliitikute kommentaarid, millest jääb mulje, et IRLi juhid on otustanud mängida head ja halba politseinikku. Kurjale Laarile vastandus Urmas Reinsalu, kelle sõnul on IRLi soov hoopis tagada valitsuse töövoime. Juhan Partsi selgitus, et Laari eesmärk oli puhkeda võiva poliitilise kriisi ärahoidmine, ning Margus Tsahkna jutt, et kiri oli Eesti Panga nõukogu esimehe ametisse siirduva Mardi poliitikast lahkumise avaldus, näitavad, et IRLi juhid peavad avalikkust lambapeadeks. Laari kirjast on võimatu lugeda välja muret haldus- ja teiste reformide venimise pärast. Ka ei aita avaldus kuidagi parandada valitsusliidu töövoimet.

Hagu juurde. Reformierakonna sisevalimiste skandaal on IRLile kasulik ja sellepärast otsustaski Laar kustuma hakanud tulle hagu juurde viata. Skandaal puhkes Reformile väga kehvajal ajal. Nad olid just andnud avapaugu oma valimiskampaaniale ning katnud prügikastid loosungitega “Uhke Eesti üle”. Nüüd nulliti see kampaania avalöök enda lolluste ja konkurentide abiga ära. Laar ei saanud vastu panna kiusatusele Reformierakonna valimisloosungi kallal hambaid teritada.

Pärast sellist lajatamist koalitsioonipartneri aadressil on raske praegusele võimaliidule edukat edasist koostööd prognoosida. Kui oravad ongi praegu liiga nõrgad ja neelavad Laari kirja alla, siis hiljemalt aasta enne järgmisi riigikogu valimisi

AIVAR HUNDIMÄGI
Äripäeva peatoimetaja asetäitja

» Ühe kirjaga pole võimalik erakonda ja selle juhte ausamaks muuta.

misi saadab Reformierakond IRLi vahetusmeeste pingile puhkama. Ma poleks üllatunud, kui valitsusliidu lagunemine toimuks juba enne kohalikke valimisi ning Reformierakonnale valitsuspartneriks saaks IRLi asemel Keskerakond.

IRLi saab ka ise aru, et mängib tulega. Ka Laar viitab võimalusele, et tema üleskutse tulemuseks võib olla IRLi valitsusliidust väljajäämine. Eks IRL loodab, et oravad on liiga nõrgad ja seetõttu on neil liiga riskantne hakata enne kohalikke valimisi Toompea võimaliidu ümber mängima.

Kahepalgeline Laar. Tegemist pole Laari ja IRLi murega poliitilise kultuuri pärast. Kui võrdleme kolme viimase aasta suuremaid skandaale – IRLi elamisloa, Meikari ülestunnistust ja Reformi sisevalimised – on praegune skandaal kõige lahjem. Tegemist on eeskätt Reformierakonna siseprobleemiga, mida erakond on üritanud kiiresti lahendada. Seetõttu oli Laari esmaspäevane avaldus koalitsioonipartnerile noahoop selga.

Kui mõni IRLi juht oleks sellise kirjaga avalikkuse ette tulnud möödunud aasta sügisel, pärast Meikari juhtumit uurinud prokuratuuri uurimiskokkuvõtte avalikustamist, siis oleks olnud põhjust teda julguse eest kiita. Siis aga olid IRLi juhtide kõrvad lidus ja saba jalge vahel, sest valimised olid kaugel ning oluline oli püsida võimul. Võimuiha kaalus toona üles eetilised põhimõtted ja mure poliitilise kultuuri pärast.

Ka Laari kiri on kantud IRLi võimuihast. On naiivne arvata, et sellest ei teadnud IRLi vormiline esimees Urmas Reinsalu ja teised partei juhtfiguurid. Kirja ajend on mure IRLi madala reitingu pärast. See reiting ei ole aga madal mitte Reformierakonna, vaid ikka IRLi juhtide enda tegevuse või tegevusetuse tõttu.

Vähene populaarsus on põhjustatud varasemast kartusest anda hinnanguid Reformierakonna juhtide käitumisele Meikari või Autorollo juhtumisel. Tuletame meelde ka IRLi sisevalimiste mõjutamiseks bussidega kohale veetud Peipsi ääres elavad muulased, elamislubadega hangeldamist, kodukulude loosungiga valijate lollitamist, kõrgelennulise Tero Taskila Eestisse importimist, Eesti Energia langetatud otsust IRLi liikme Rein Kilgi huvides jne.

Lühiajaliselt on IRLil võimalik oma reitingut maas lamava Reformi tümitamisega kergitada. Pikaajalises perspektiivis ei ole Laari avaldusest aga IRLile mingit kasu. IRLi praeguste juhtide südametunnistus sõltub liiga tihedalt valimistükklist. Ühe kirjaga pole võimalik erakonda ja selle juhte eetiliseks ning ausamaks muuta.

REPLIIK

Valuuta omamine pole investeering

Vale on arvamus, et valuuta võiks olla hea vahend investeerimiseks. Valuuta tugevus ja kurss sõltuvad suuresti keskpankade tegevusest. Tehinguid saab teha siis, kui on olemas selge ettekujutus nii keskpankade tegevusest kui ka majanduses toimuvast. Samas, kui see arusaamine on olemas, siis on valuutasse investeerimisest palju mõistlikum panustada ettevõtlusesse investeringuna, soetades aktsiaid – mille puhul võib

MIKK TALPSEPP
investor

» Valuutat vahetades omatakse nii või teisti vale varaklassi.

muidugi olla oht, et need on juba liialt kõrgelt hinnatud.

Rootsi näide. Ettekujutus, et Stockholmi rahutuste taustal oli hea aeg investeerida Rootsi krooni, on liialdatud. Esiteks on Rootsi krooni kurss püsinud euro suhtes viimase aastajooksul ülistabiilne. Rahutused kurssi sama hästi kui ei mõjutanud. Ja kuna tegu ei ole ka kriisilaadse situatsiooniga, nagu 2008, siis idee vahetada raha

mõneks teiseks valuutaks näiteks euro asemel ei ole kindlasti mõistlik.

Investeerimiseks tuleks ikkagi valida aktsiaid või kinnisvara. Valuutat vahetades omab inimene nii või teistsi vale varaklassi, millest inflatsioon hammustab aastas 4%. Vahet pole, kas omada eurot, dollarit või Rootsi krooni. Mingi rahavaru olemasolu on küll mõistlik, aga seda ei saa pidada investeerimiseks.

LAAR: IRL VÕIKS ARUTADA VALITSUSEST LAHKUMIST. Isamaa ja Res Publica Liidu auesimees Mart Laar algatas erakonna-kaaslastele saadetud kirjas arutelu, kas IRLil tasub kuuluda Reformierakonnaga ühte valitsusse.

JÜRI MÕIS: KULISSIDETAGUNE PAREM-SIRGE ÕRNA KOHTA. Ettevõtja Jüri Mõisa sõnul näitab IRLi auesimehe Mart Laari

kiri selgelt, et Laar on ikka erakonna juht. Avalikku kirja peab ta aga kuliissidetagu-seks paremsirgeks. Kindlasti on avalik kiri osa mingisugusest mängust, ütles ta.

SOFI OKSANENI FIRMA RENTAABLUS JAH-MATAB. Soome-eesti menukirjaniku Sofi Oksanenini firma Silberfeldt Oy sai mul-lu miljon eurot kasumit, kirjutas Kauppa-lehti.

KOMMENTAAR

Ainus aus viis: hääletada üksi suletud ruumis

Peaminister Andrus Ansip ütles, et viga pole mitte süsteemis, vaid inimeses, kes varas-tab. Ta tõi näiteks jalgratta, mis võiks seista seina ääres ketitamata, kui poleks kurikaela, kes selle “pihta paneb”.

Tõtt on selles lauses vaid nii-palju, et ilma vargata vargust ei toimu. Aga me kõik teame, Ansip niisama hästi, et alati lei-dub karja seas mõni must talle-ke, ja organisatsiooni laienedes nende mustade lammaste hulk tõenäoliselt suureneb. Väikeses külaühiskonnas ei hakka kee-gi seina äärest ratast varastama – varas tuleb kohe välja. Aga lin-nas peab ratta lukustama.

E-usaldusväärsus. On raske uskuda, et Kristiina Ojuland oli see ainus must lammast, et tema üksinda riskeeris manipuleeri-missüsteemi välja mõelda, sel-le arendusjuht Taimi Sambli-kule peale suruda ja varastada endale hääli teiste, üdini ausa-te erakonnakaaslaste teadmata. Ojuland on naine, aga naised on natuke liiga ettevaatlikud, et sellise “äri” peale üksinda väl-ja minna. Naistel on kalduvus pigem usaldada hästi toimivat süsteemi kui seda muuta.

MARI SAAT
kirjanik, TTÜ dotsent

„**Üksi valimiskabiinis hääletades võib ehk märgata rinnus liigutamas südametunnistust.**

Aga nüüd kerkib jälle küsi-mus e-valimiste usaldusväärsusest. Ma saan aru, et e-vali-mised on mugavad ja odavad, aga nad ei taga valimise salaja-sust ja seda, et häältega ei mani-puleeritaks. Kui linna ilmusid mingi MTÜ plakatid hoiatuse-ga, et e-valimistel varastatakse hääli, ei tulnud mina, apoliiti-line vähik, selle pealegi, et need võiksid olla Keskerakonna käte-töö. Seda seletasid mulle hiljem teadlikumad inimesed.

Mina mõtlesin, et just Kesk-erakond võiks e-valimistest kõi-ge enam võita – et meie tempe-ramentsemad ja toimekamad

kaasmaalased, kes moodusta-vad Keskerakonna suurima toe-tajaskonna, oleksid mihklid veenma oma vanaemasid, lais-ku naabreid, sõpru jne pistma neile arvuti või nutika nina alla ja laskma nupule vajutada oma lemmiku poolt.

Oleme liiga mugavad. Ansip arvas, et hääletus ID-kaardiga hoiaks manipulatsioonid ära. Ei hoiaks, vähemalt mitte pe-re ja sõprade ringis: suurem osa inimesi on kergesti mõjutata-vad ja valimiste suhtes võrdle-misi ükskõiksed. Kui see inime-ne suudab üle saada laiskusest ja viitsib jalutada valimiskabi-nini, siis see on ainus koht, kus ta võib tunda ennast sõltuma-tult, kuhu ei pääse kontrolli-ma ei armas sõber, elukaaslane, laps ega lapsevanem, et kas ta teeb ikka ristikese õigesse koh-ta. Ja seal võib ta ehk märgata enda rinnus liigutamas süda-metunnistust.

Ütleks nii, et hääletamine üksi suletud ruumis on ainus usaldusväärne viis demokraat-likuks valimiseks. Kuid me ole-me nii netistunud ja mugandu-nud, et vaevalt on meist enam asja sellisteks valimisteks.

Äriteenused

TEL 667 0105, reklaam@aripaev.ee

reklaam

Valmisfirmade müük, äri- ja mittetulundusühingute asutamine

Firma kätte 24H jooksul! Suur nimevalik

www.wasp.ee info@wasp.ee tel 677 0155 mob 51 12 061

wasp project

SUURES KOGUSES KASUTATUD KONTORIMÖÖBLIT!

45€
(sisaldab km)

MARTELA RULOOKAPP

Tähetorni 21j, Tallinn
Tel 552 6608

www.Apuneks.ee

Pakume

TÖÖRIISTADE ANKRUTE MÄHKIMIST

- B-kategooria uusi ankruid
- Elektriliste seadmete remont
- Kaablitoodete valmistamine

telefon 453 1551
www.profikaabel.ee

Eesti Plastitööstuse Liit
ESTONIAN PLASTICS ASSOCIATION
Vajad PLASTIKUST toodet?
info@plast.ee
www.plast.ee

Leho Männiksoo

12. juuni (sünd 1933),
töötanud Eesti Raadios

Eesti Ajalehtede Liit õnnitleb

Palju õnne!

KOMMENTAAR

Ühepäevaliblikate aeg on maaklerite seas läbi

Maakleriamet on nagu iga tei-ne – seal leidub nii häid kui ka halbu tegijaid. Paranenud maakleriteenuste kvaliteet ja konkurents on siiski järjest kas-vatanud nišši, kus tavapärase müümise asemel tuleb ostjale kinnisvaraobjekt leida.

Kvaliteedi asemel kvanti-teet. Enamasti rikub tõrvatilk meepoti. Kahjuks arvavad pal-jud maaklerid, et nende teenu-se teeb heaks suur pakkumiste arv. Nii muutub kvaliteedi ase-mel tähtsaks kvantiteet. Inim-võimete piiril tegutsev maakler suudab aktiivselt müüa mak-simaalselt 20–30 kinnisvara-objekti – kui just ei ole tegemist arendusobjekti korterite või kruntidega. Suurem objektide arv tähendab passiivset müü-ki ehk müügitööd, mis piir-dub kuulutuse portaalis hoid-misega.

Paljud kuulutused portaali-des on eksitavad. Pakkumised on juba kas müüdnud või bro-neeritud, reaalselt neid ei paku-ta. Paljud kuulutused on por-

ANDREE RAID
Raid & Ko OU juhatuse liige

„**Kvaliteetse kinnisva-raostuteenuse pakku-ja oskab välja selgita-da koduotsija olulised soovid.**

taali unustatud. Kuulutused võivad sisaldada valeinfot. Sa-geli ilustatakse müügiobjekti, et inimene seda vaatama saada. Tulemuseks on pettunud klient, kes teenusepakkujat ja maak-lereid kirub. Üha rohkem kin-nisvaraostjaid heitub ebakva-liteetsete pakkumiste rägasti-kus, sest kinnisvara leidmine on muutunud ajamahukaks ja närvesöövaks.

Kvaliteetne kinnisvaraostu-teenus eeldab, et maakler os-

kab välja selgitada, millised on koduotsija olulised soovid. Kas kõige olulisem on ostja jaoks päikesepoolne terrass või hoo-pis ühistranspordi lähedus? Või on need mõlemad tegurid, mil-leta tehing jääb toimumata?

Õige valik säästab aega. Sa-muti oskab hea kinnisvara-maakler objekte valides küsi-da müüjalt õigeid küsimusi, nt kas kaasomandi kasutamiseks on tehtud notariaalne kasutus-kord, mis on kantud kinnistus-raamatusse, või toimub parki-miskohtade kasutamine kes-ees-see-mees põhimõttel? Häs-ti tehtud valik säästab ajakulu ja jalavaeva.

Kinnisvarakriis raputas maakleriteenusest eemale hul-ga ühepäevaliblikaid, kes hõlp-tulu otsides maakleriameti mainet määrisid. Kinnisvara-turg ei ole ebakvaliteetse teenu-se pakkujate eest kaitsnud na-gu muudki majandussektorid. Siiski on maakleriturul praegu märksa enam kvaliteetse teenu-se pakkujaid kui kunagi varem.

KUIDAS ÕPPIDA KEELI KIIRELT JA TÕHUSALT?

Äripäeva populaarseim töötuba 100% soovitusindeksiga!

Töötoad toimuvad:

18.06 kl 12.30–16.30 Tallinnas

10.09 kl 12.30–16.30 Tartus

17.09 kl 12.30–16.30 Tallinnas

Vaata lähemalt www.seminar.aripaev.ee

TÖÖTUBA annab kätte kõik vajalikud tööriistad võõrkeelte õppimiseks. Näitame, kuidas õppida ise või panna oma meeskond õppima ükskõik millist vajalikku võõrkeelt lähtuvalt ettevõtte ja iseenda huvidest, luues oma igapäevasesse ellu vastava keele-keskkonna. Võtmeks on inimesest kujunda-da teadlik ja ennast juhtiv keeleõppija.

Tänu võõrkeeleoskustele suurem võimalus leida põnevaid väl-jakutseid kodu- ja välis-riikides, tõusta karjää-riredelil ja panustada enesearengusse.

Ettevõttel on oma meeskonna keele-oskusi arendades võimalik oluliselt tõsta konkurentsieelist, parandada teeninduskvaliteeti, suurendada müü-gitulemusi, laiendada välisurgudele, leida uusi kliente ja koostööpartnereid.

Töötoa viib läbi polüglott, keeleõpetaja, Em-bassy of Education'i asutaja **OTT OJAMETS**

Seminari **soodushind on 99 eurot** (+ km), hiljem kui 5 päeva enne koolitust registreerujatele 149 eurot (+ km). Lisainfo ja registreerimine telefonidel 667 0020, 56 99 2025, projektijuht Liina Lilleniit või www.seminar.aripaev.ee

Äripäev

TÕUSJA

Ainus tõusja eile hommikupoolikul oli Dow tööstuskeskmises Walt Disney aktsia.

Walt Disney

63,95 USD **+0,19%**▲

LANGEJA

Reitinguagentuur S&P alandas USA suurpanga krediidiireitingu väljavaadet.

JPMorgan Chase

53,17 USD **-2,19%**▼

ÄRIPÄEV 12. juuni 2013

toimetaja Rainer Saad, tel 667 0398, e-post rainer.saad@aripaev.ee

BÖRS

Apple uut revolutsiooni ei teinud.

Vanad tooted uues kuues

RAINER SAAD
rainer.saad@aripaev.ee

Apple'ilt pole juba mõnda aega kuulda ühtegi "mängu muutvat" seadet ning võrreldes Samsungi ja teiste tehnoloogiafirmadega, on iPhone ja iPad justkui seisma jäänud. Sel aastal toimuval Apple'i arendajatele suunatud üritusel WWDC on põhiorhark tarkvarauuendustel ja uudisel muusikateenusel, kuid ühtegi uut revolutsioonilist seadet ei esitleta.

San Franciscos esmaspäevast neljapäevani toimuval Apple'i suurüritusel tutvustati esmaspäeval uut operatsioonisüsteemi Mac OS X Mavericks ja mobiilsetele seadmetele mõeldud operatsioonisüsteemi iOS7. Lisaks esitleti uuendusküüri läbi teinud võimsamaid sülearvuteid MacBook Air ja MacBook Pro ning täiesti uue asjana muusikastriimimise teenust iTunes Radio, mis hakkab konkureerima praegu turul oleva Pandora Media ja Spotifyga. "iTunes Radio Pandora kloonina on vähemhäirivam kui Spotify kloonina," ütles Ovumi analüütik Jan Daw-

TOOTEESITLUS
Apple'i tegevjuht Timothy Cook esitlemas Apple'i arendajatele suunatud konverentsil (WWDC) uut operatsioonisüsteemi.

FOTO: SIPA USA / SCANPIX

son Bloombergile. "See on meeldiv tasuta rakendus, mida palju inimesi arvatavasti proovib, kuid praegusel Pandora kasutajatel pole tõenäoliselt põhjust iTunes Radiot kasutama hakata."

Esimeses kvartalis moodustasid iOS operatsioonisüsteemil põhinevad nutitelefoniid kõiki-dest tarneest 18 protsenti, Androidi kasutab 74 protsenti nutitelefoniidest. Uuringufirma Gartner andmetel kasvas esimeses kvartalis iPhone'i turuosa 16 protsenti. Siiski jäi see number alla üleüldisele nutitelefoniid turuosa 43 protsendilisele kasvule. "Apple on olnud pabinas ja see on tähtis üritus näitamaks, kuidas nad uuendusi läbi teevad," ütles Barclaysi analüütik Ben Reitzes.

Suurim uuendus pärast iPhone'i. Uus mobiilne operatsioonisüsteem iOS7 on Apple'i tegevjuhi Tim Cooki sõnul suurim uuendus pärast 2007. aastat, kui iPhone esimest korda avalikkuse ette jõudis. Peale uue välimuse on iOS7-l funktsioonid, mis võimaldavad kasutajal lihtsamalt otsinguid teha ning operatsioonisüsteem vastab kasutaja liigutustele.

iOS7-ga on Apple töötanud alates sellest, kui Cook pärast Steve Jobsi surma 2011. aasta lõpus tegevjuhiks sai. Cook nimetas siis tööstusdisainer Jonathan Ive'i Apple'i tarkvarajuhiks ning Ive

on alates sellest ajast vedanud operatsioonisüsteemi uuendamist.

Kuna iOS7 sai esmaspäeval kõige rohkem tähelepanu, tooks välja selle põhiomadused. Lisaks uuenenud disainile on uuel operatsioonisüsteemil funktsioon Kontrollkeskus, mis võimaldab kasutajal tõmmata näpuga seadme ekraani alumisest otsast menüüriba ilmumiseks. Uus iOS õpib kasutajate eelistusi ning kuvab taustaks enim kasutatud rakendusi. See aitab säästa aku tööiga. iPhone'i kasutajad ei pea teadete kuvamiseks enam ekraani lukku panema, vaid saavad teateid lugeda ka nii, et tõmbavad näpuga ekraani ülemisest servast. Lihtsamaks on tehtud ka kaamera kasutamine ning lisatud on Instagramist tuntud filtrid. Uute turvasätetena tasub märkimist see, et varguse korral võimaldab iOS7 kustutada telefoni mälu ning takistada telefoni uut registreerimist.

Bloombergi andmetel katavad Apple'it 65 analüütikut, kuid nendest ainult 3 soovivad aktsiat müüa. Vaatamata tugevale brändile, ei esitlenud Apple ühtegi revolutsioonilist seadet. Palju on räägitud "kantavast tehnoloogiast", nagu Google'i prillid, BEARTek'i nutikad kindad või Nike'i FuelBand, mis võimaldab treeningutel oma koormust mõõta. Apple'i puhul on pal-

3

analüütikut 65st soovivad Bloombergi andmetel Apple'i aktsiat müüa.

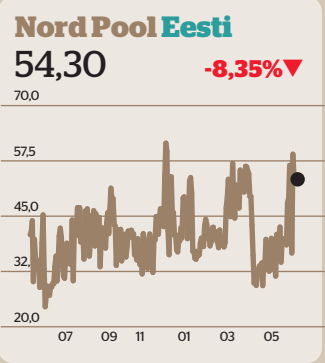
NUMBER

4%

lähedase USA valitsuse 10aastase võlakir- ja tootlusega soovitab hakata arvestama Goldman Sachsi varahalduse endine juht Jim O’Neill praeguse 2,25% tootluse asemel.

ELEKTER

Eratarbijad peaksid arvestama, et elektrienergia hinnale lisan- dub lepingus ka käibemaks.

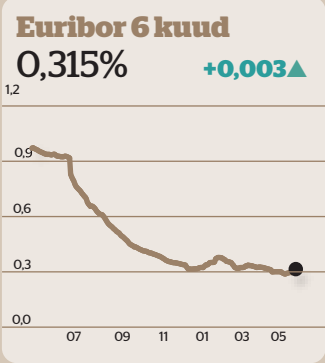
VALUUTA

Eurot mõjutavad poliitilised mured euroala suurimates riikides.

INTRESS

Euroopa Keskpank ei pruu- gi enam intressimäärasid langetada.

17

Ä Hind

Eelmise aastarekordkõrgest tasemest on langus 37%

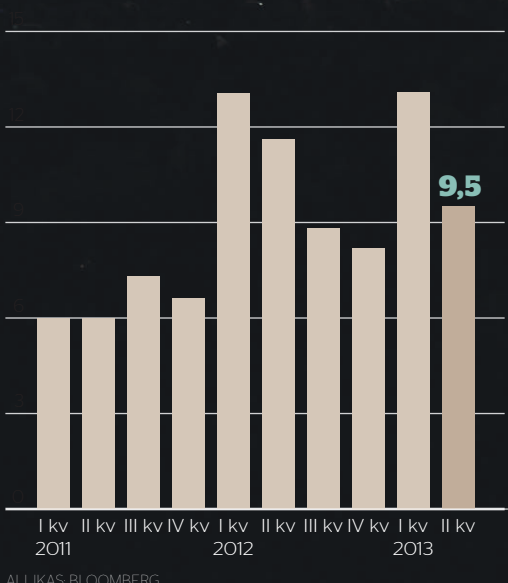
Apple aktsia hind USA dollarites

Ä Tulemused

2013 majandusaasta II kvartal oli Apple'ile nõrk

Apple puhaskasum mld USA dollarites

ju räägitud iWatch nutikellast, millel on käekel- la kuju, kuid nutitelefoni omadused. Kuid teh- noloogiamaailma lipulaev Apple pole seda ra- da veel läinud. Ka investorid on hakanud muret- semä, kas Apple on ikka see sama ettevõtte, mis ta oli mõni aasta tagasi Steve Jobsi käe all.

Innovaator? Eelmise kuu keskepaigas tehtud kü- sitluse põhjal vastas 74% USA investoritest, et Apple on kaotanud oma maine tehnoloogiasek- tori innovaatorina. Vaid 23% vastanuist usub, et Apple on jätkuvalt kõige tähtsam tehnoloogia- firma maailmas. “Nad on kahtlemata kaotanud hoogu,” ütles New Yorgis asuva Sunrise Broker- si üks tippjuhte Lionel Mellul. Lisaks panustab Apple üha rohkem reklaamidele. Kui 2011. aastal kulutas Apple reklaamidele 253, siis 2012. aastal juba 333 miljonit dollarit.

Pärast Steve Jobsi surma ei ole Tim Cooki juh- timise all ühtegi revolutsioonilist toodet sündi- nud. Praegused esitlused on olnud eelnevate too- dete uuendused, kuid investorid ja turg ootavad eredat sähvatust, mis paneks kogu tehnoloogia- maailma taas kihama. Praegu jääb üle vaid oodata ja loota, et Cupertino peakorterist jõuak- sid avalikkusele seadmed, nagu seda on olnud “mängumuutjad” iPod, iPhone ja iPad.

”Nad on kahtle- mata kaotamas hoogu.

Sunrise Bro- kersi tippjuht Lionel Mellul

Ä RAHA

Kommertsbankade intressitooted

pank	jooksev hoius %		tähtajaline hoius %								
	keskmiselt kuu jäägil	kuu püsijäägil	1 kuu	2 kuud	3 kuud	6 kuud	9 kuud	1 aasta	2 aastat	3 aastat	min summa
Danske Bank					Kontakteeruge pangaga						
Swedbank***	0,01 (7)	-	-	-	0,06	0,16	0,26	0,36	0,46	0,56	190
Swedbank***	0,01 (7)		0,05	0,05	0,10	0,20	0,30	0,40	0,50	0,60	6000
Tallinna Äripank		0,05	0,10	0,15	0,20	0,40	0,50/1,5	0,70/1,7	0,90/1,9	-	200
Tallinna Äripank (3)		0,05	0,25	0,30	0,35	0,60	0,70	1,00	1,20	-	200
Nordea Pank	0,10		0,15	0,20	0,25	0,50	0,60	0,70	-	-	320
Citadele Pank	-	-	0,10	-	0,30	0,60	0,70	1,20	1,30	1,30	150
Versobank	0,05	0,10	0,40	0,40	0,50	0,90	1,40	1,70	1,90	2,20	350
DNB	0,10(7)	-	0,20	-	0,25	0,40	0,55	0,70	0,80	0,90	300
Krediidipank	-	0,01	0,15	0,25	0,30	0,55	0,75	1,00	1,20	1,20	100/200(4)
BIGBANK		-	0,15	0,20	0,25	0,45	0,45	0,90	1,70	2,20	300-1500
BIGBANK	-	-	-	-	-	0,45	0,45	0,90	1,70	2,20	1500-30 000
BIGBANK	-	-	-	-	-	0,50	0,50	0,95	1,75	2,25	üle 30 000

pank	tähtajaline hoius %, USD						
	1 kuu	2 kuud	3 kuud	6 kuud	9 kuud	1 aasta	min summa
Danske Bank			Kontakteeruge pangaga				
Swedbank	-	-	0,15	0,35	0,55	0,80	250
Swedbank	0,10	0,15	0,20	0,40	0,60	0,80	8400
Tallinna Äripank	0,15	0,25	0,25	0,55	0,70	0,85	200
Citadele Pank	0,10	-	0,30	0,60	0,70	1,20	200
Versobank	0,30	0,30	0,40	0,70	1,20	1,50	500
DNB	0,10	-	0,15	0,30	0,40	0,50	300
Krediidipank	0,15	0,20	0,30	0,55	0,70	0,90	100/200 (4)

kursid on päeva jooksul korrigeeritavad * maks 1999 eurot ** juriidiline isik ***tavades tähtajalise hoiuse internetipangas, on intressimäär kuni 0.10% kõrgem (3) personaal pang, klientidele (4) kontoris (6) internetipanga tähtajalistele hoiustele (7) päevalõpu kontojärgilt, (9) juriidilisele isikule/ eraisikule (10) LHV Pangal minimaalselt jäagilt **** 2- ja 3aastaste hoiuste intressimäärade tutvumiseks kontakteeruge pangaga

Värsked kaubandusuudised
Sündmused
kaubandus.ee

Ä VALUUTA

Euroopa Keskpank

EUR/SEK ▲

8,7454

Austraalia dollar	AUD	1,421	Poola zlot	PLN	4,279
Bulgaaria leev	BGN	1,956	Rumeenia leu	RON	4,511
Hiina jüaan	CNY	8,141	Singapuri dollar	SGD	1,672
Hongkongi dollar	HKD	10,306	Suurbritannia nael	GBP	0,854
India ruupia	INR	77,521	Sveitsi frank	CHF	1,231
Jaapani jeen	JPY	128,600	Taani kroon	DKK	7,458
Kanada dollar	CAD	1,359	Tai baat	THB	41,133
Korea won	KRW	1503,510	Tšehhi kroon	CZK	25,613
Leedu liit	LTL	3,453	Türgi liir	TRY	2,517
Läti lattu	LVL	0,702	Ungari forint	HUF	299,710
Norra kroon	NOK	7,686	USA dollar	USD	1,327

Ä BÖRSIKAUBAD

Kütused

11.06

USD	
Nafta IPE, bbl	102,12
Nafta NYMEX, bbl	94,39
Mootoribensiin, t	974,00
Diislikütus, t	898,25
Kerge kütteõli, t	874,25
Masuut (1% väävel), t	608,00
Maagaas Henry Hub, btu, USD	3,769

Põllumajandus

11.06

nael = 453,59 g	
Kohv NYBOT, USc/nael	126,70
Valge suhkur NYSE LIFFE, USD/t	477,60
Kakao NYBOT, USD/t	2357,00
Nisu NYSE LIFFE, USD/t	168,90
Rapsiseemned NYSE LIFFE Pariis	423

Allikas: Bloomberg, kella 17 seisuga

EUR/RUB ▲

43,1010

Poola zlot	PLN	4,279
Rumeenia leu	RON	4,511
Singapuri dollar	SGD	1,672
Suurbritannia nael	GBP	0,854
Sveitsi frank	CHF	1,231
Taani kroon	DKK	7,458
Tai baat	THB	41,133
Tšehhi kroon	CZK	25,613
Türgi liir	TRY	2,517
Ungari forint	HUF	299,710
USA dollar	USD	1,327

Väärismetallid

11.06

USD/unts, unts = 31105 g	
Kuld COMEX	1372,15
Plaatina NYMEX	1479,20
Palladium NYMEX	751,50
Höbe COMEX	21,61

Riia

11.06

aktsia	sulgemis- hind, LVL	muutus eelm, %	P/E	P/B	divid. tootlus
Grindex	6,15	1,65	5,80	0,76	-
Latvijas Gaze	6,30	0,00	11,69	0,59	-
Olainfarm	4,77	0,00	7,29	1,78	-

Vilnius

11.06

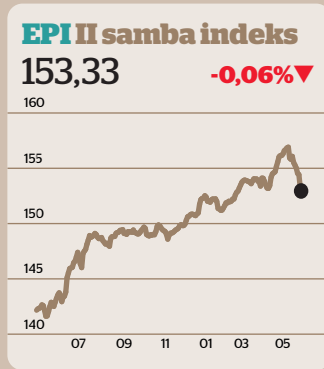
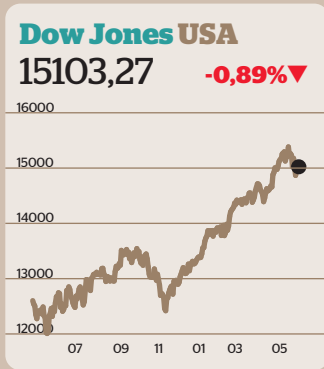
aktsia	sulgemis- hind, EUR	muutus eelm, %	P/E	P/B	divid. tootlus
Apranga	2,47	-0,40	-	3,3	6,4
City Service	1,780	0,00	13,4	1,1	12,9
Invalda	2,600	7,44	-	1,2	-
Linas Agro	0,730	-0,68	2,9	1,0	-
Panevezio Statybos	1,170	0,86	19,9	0,6	-
Siauliu Bankas	0,263	0,00	0,0	0,7	-
Snaige	0,425	0,00	-	1,6	-
TEO LT (Telekomas)	0,789	-0,75	13,3	2,0	7,3

Helsingi

11.06

aktsia	hind, EUR	muutus eelm, %	P/E	P/B	divid. tootlus
Alma Media	2,84	-2,41	12,0	2,8	3,5
Citycon	2,38	-0,42	9,1	0,9	6,3
Elisa Comm.	14,51	-0,89	11,4	3,4	8,9
Finnair	2,77	-0,72	-	0,5	-
Fortum	14,53	-0,55	9,8	1,2	-
HKScan	3,57	-1,92	12,2	0,5	2,8
Kesko	21,84	-0,95	17,5	1,0	5,5
Neste Oil	10,83	-1,81	-	1,1	3,5
Nokia	2,66	-1,63	-	1,3	-
Olvi	23,76	-1,25	17,8	3,3	2,1
PKC Group	17,90	-2,08	18,7	2,2	3,9
Stockmann	11,28	0,27	21,4	1,0	5,3
Stora Enso	5,10	-3,23	10,3	0,7	-
UPM Kymmene	7,71	-2,10	-	0,5	7,7
YIT	14,01	-1,68	10,5	1,9	5,4

18 INVESTOR investeerimisfondid

ÄRIPÄEV 12. juuni 2013

toimetaja Romet Kreek, tel 667 0192, e-post turud@aripaev.ee
reklaamiosakond, tel 667 0105, e-post reklaam@aripaev.ee

Telli ajakiri

Rp

RAAMATUPIDAMISE PRAKTIK

Tõnis Jakob:
jamad tuleb
üle elada

Värskes numbris

Välistöötajõu kasutamine Eestis
– võimalused ja piirangud

Andreas Veeret, advokaadibüroo NORDEUS advokaat

Aktisionäride leping
aitab konflikte lahendada

Minni-Triin Park, advokaadibüroo Nordeus vandeadvokaat

rp.aripaev.ee

Äripäev

Tellimisinfo telefonil 667 0099 • e-post: rp@aripaev.ee

FONDID

reklaam

Avaron Asset Management

10.06

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
Avaron Areneva Euroopa Fond A, EUR	3,47	3,59	3,52	12,26	8,53	19,70	7,10	-4,97	18 646 427
Avaroni Privaatportfell B, EUR	13,55	13,55	13,55	3,51	3,77	8,84	6,76	-	5 842 509
Avaron Ida-Euroopa Võlakirjafond A, EUR	10,71	10,71	10,71	2,12	2,49	-	-	-	5 826 104

Compensa Life

07.06

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
Kasvuportfell, EUR	-	-	1,40	-	6,70	22,60	10,00	5,60	5 653 517
Võlakirjaportfell, EUR	-	-	11,90	-	0,90	5,40	4,40	-	576 079

Kasvuportfelli mahu info on antud seisuga 31.05.2013. Võlakirjaportfelli mahu info on antud seisuga 31.05.2013.

Danske Capital AS

10.06

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
Danske Pension 25, EUR	0,96	0,97	0,97	3,75	0,99	6,25	2,77	3,01	10 835 126
Danske Pension 50, EUR	1,11	1,12	1,12	5,09	1,53	7,81	2,58	3,04	149 066 769
Danske Pension Intruss, EUR	0,88	0,88	0,88	2,41	0,58	4,69	3,23	3,66	3 470 958
Vabatahtlik Pensionifond									
Danske Pension 100 Pluss, EUR	1,41	1,44	1,42	0,00	3,25	12,55	5,33	4,79	3 071 520
Vabatahtlik Pensionifond									
Danske Pension Intruss Pluss, EUR	0,76	0,78	0,76	0,00	0,12	4,60	3,14	-	206 640

Info teiste Danske Capitali ja Danske Invest fondide kohta on avaldatud veebilehel www.danskecapital.ee.

ERGO Funds

10.06

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
ERGO Pensionifond 2P1, EUR	0,92	0,93	0,93	0,00	0,29	3,11	2,72	4,36	8 484 694,34
ERGO Pensionifond 2P2, EUR	1,11	1,12	1,12	1,87	2,05	7,30	2,77	1,96	42 566 673,36
ERGO Pensionifond 2P3, EUR	0,63	0,64	0,64	2,58	3,26	10,12	-	-	1 383 160,32
ERGO Pensionifond 3P1, EUR	0,86	0,87	0,86	2,05	2,67	8,05	2,87	-	414 204,10
ERGO Pensionifond 3P2, EUR	0,89	0,91	0,90	2,76	2,72	9,24	2,99	-	332 430,23
ERGO Pensionifond 3P3, EUR	0,85	0,86	0,85	3,71	3,31	10,40	-0,40	-	312 998,13

LHV Varahaldus

10.06

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
Pensionifond L, EUR	1,39	1,41	1,41	7,12	3,08	9,99	5,78	5,14	179 166 963
Pensionifond M, EUR	1,11	1,12	1,12	4,77	1,99	8,12	4,97	6,65	27 302 202
Pensionifond S, EUR	1,18	1,19	1,19	2,70	0,80	4,75	3,87	7,39	38 620 618
Pensionifond XL, EUR	1,20	1,21	1,21	7,92	4,95	12,65	6,22	5,23	41 074 495
Pensionifond XS, EUR	1,09	1,10	1,10	2,52	0,60	5,23	4,23	7,26	8 822 422
Täiendav Pensionifond, EUR	1,33	1,34	1,34	8,01	5,48	13,09	6,86	3,74	5 028 414
LHV Pärsia Lahe Fond A, EUR	10,60	10,71	10,71	13,54	30,49	40,97	19,27	-0,27	-
LHV Pärsia Lahe Fond B, EUR	6,77	6,84	6,84	13,61	30,49	40,97	19,27	-0,28	11 670 554
LHV Maailma Aktsiad Fond A, EUR	8,03	8,11	8,11	15,24	0,12	8,78	0,67	-2,45	-
LHV Maailma Aktsiad Fond B, EUR	5,13	5,18	5,18	15,23	0,12	8,78	0,66	-2,46	1 364 934

Nordea Pensions Estonia

10.06

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
Nordea Pensionifond A, EUR	0,93	0,94	0,94	7,74	2,68	8,38	4,72	-	53 289 585,76
Nordea Pensionifond A Pluss, EUR	0,76	0,76	0,76	9,85	3,57	9,81	4,72	-	5 841 174,63
Nordea Pensionifond B, EUR	0,88	0,89	0,89	5,21	0,81	6,48	4,42	-	11 396 984,87
Nordea Pensionifond C, EUR	0,81	0,82	0,82	2,76	-0,34	2,88	3,44	-	2 074 487,01
Nordea Pensionifond Aktsiad 100, EUR	1,12	1,14	1,13	0,00	5,75	14,29	6,16	-	3 499 668,86
Nordea Pensionifond Intruss Pluss, EUR	0,70	0,71	0,71	0,00	0,1	4,73	-	-	547 207,26

Fondivalitsejad

AVARON ASSET MANAGEMENT Narva mnt 5-58, Tallinn 10117, tel 664 4205, faks 664 4201, info@avaron.ee, www.avaron.ee
DANSKE CAPITAL AS Narva mnt 11, Tallinn 15015, tel 675 2295, faks 675 2895, funds@danskebank.ee, www.danskecapital.ee, www.danskebank.ee
ERGO FUNDS AS A. H. Tammsaare tee 47, Tallinn, tel 610 6500, faks 610 6501, funds@ergo.ee, www.ergo.ee

AS GA FUND MANAGEMENT Roosikrantsi 11, Tallinn 10119, tel 680 2680, faks 680 2681, info@gafm.ee, www.gafm.ee
AS GILD PROPERTY ASSET MANAGEMENT Swiss House, Roosikrantsi 11, Tallinn 10119, tel 680 2630, faks 680 2631, info@gildrealestate.com
LHV VARAHALDUS AS Tartu mnt 2, Tallinn 10145, tel 680 0400, faks 680 0402, info@lhv.ee, www.lhv.ee

NORDEA PENSIONS ESTONIA AS Liivalaia 45/47, Tallinn 10145, tel 710 1250, faks 710 1251, eesti@nordea.com, www.nordea.ee
AS SEB VARAHALDUS Tornimäe 2, Tallinn 15010, tel 665 6565, faks 665 7122, fondid@seb.ee, www.seb.ee
SWEDBANK INVESTEERIMISFONDID AS Liivalaia 8, Tallinn 15038, tel 631 1606, faks 631 1636, funds@swedbank.ee, www.swedbank.ee/fondid

Maaklerifirmad

COMPENSA LIFE VIENNA INSURANCE GROUP SE Roosikrantsi 11, Tallinn, tel 610 3000, faks 610 3010 info@compensalife.ee, www.compensalife.ee
LHV Tartu mnt 2, Tallinn, tel 680 0400, faks 680 0402

VERSOBANK AS Pärnu mnt 12, Tallinn, tel 680 2500, faks 680 2501
DANSKE BANK Narva mnt 11, Tallinn, tel 630 2104
SEB ENSKILDA EQUITIES Tornimäe 2, Tallinn, tel 665 6622, faks 665 6802

MANDATUM LIFE INSURANCE BALTIC SE Viru väljak 2, Tallinn, tel 681 2300, info@mandatumlife.ee, www.mandatumlife.ee
SWEDBANK AS Liivalaia 8, Tallinn, tel 631 0310, faks 631 0410

Pawel Tamborski: Völakirjade emissioonid on kuum teema. Loodame, et korporatiivvölakirjadest saab finantskeskuse teine jalg.

Poola aserahandusminister, kes oli varem investeerimispankur, rääkis Varssavi IPO konverentsi raames pressikonverentsil, mis on toimumas kohalikul finantsiturul. Ta loodab, et völakirjaturg pakub aktsiaturu kõrval võimalust turu kasvaks.

OMX TALLINN 52 nädalat

Tallinna börsi üldindeks, kajastab põhi- ja lisanimikirja aktsiate liikumisi.

TÕUSJAD

Invalda

2,60 EUR

+7,44%

Nordecon

1,16 EUR

+2,65%

Sony

2023,00 JPY

+2,17%

Tln kaubamaja

5,77 EUR

+2,12%

Grindeks

6,12 LVL

+1,16%

Nissan Motor

1062,00 JPY

+0,76%

USA börsil noteeritud maaklerfirma Interactive Brokers otsib Eestis programmeerijat, pakku- des lisaks palgale võimalust osaleda aktsiaoptsioonidega motivatsiooniprogrammis.

Finantskeskus Tallinn – mille finantskeskus?

Läinud nädalal toimus Tallinnas esinduslik Finance Estonia korraldatud finantskonverents, kus esimest korda reklaamis Eesti end finantskeskuse. Korraldajate sõnul osales konverentsil üle 200 inimese. Ise olin samal ajal finantskeskuses Varssavis IPO konverentsil. Seal oli osalejaid 500 ringis. Kohal olid Poola ja muude maade ettevõtted ja pangatöötajad. Olympic EG ega Silvano FG, kuigi need ettevõtted on Varssavi börsil, ei pidanud vajalikuks osaleda. Ka Eesti ja Skandinaavia pangatöötajaid seal ei olnud.

Mille finantskeskuseks Tallinn pürib – kas Eesti omaks? Balti finantskeskuseks ilmselt mitte, Skandinaavia omaks ammugi mitte. Kui ma kuulsin, mis suurusjärgudes meil investorid raha mittepensionifondides liigutavad, kadusid mul igasugused illusioonid meie investeerimisnõudluse suhtes. Eesti elanikkond on karjuvalt vaene ning kapitali ei ole olnud pikalt aega akumuleerida. Kui me tahaks muutuda finantskeskuseks, peaks me importima-reeksportima kapitali ehk eksportima varahalduse kompetentsi. Kas SEB ja Swedbank turustavad oma Rootsi kontorivõrgus, Danske Taanis ja Nordea Skandinaavia turgudel oma Eestis juhitud Balti fonde? Ahjaa, neid fonde ju enam ei eksisteeri. Aga siit juhitud KIE fonde? Mitmel Eesti varahaldusmajal on tööol kohapeal müügimehed Londonis ja Frankfurdis? Fondifondide juhtimine ei tundu just eriti suure lisaväärtuse pakumine.

Finantskeskuses võiks olla tegus börs. Oleme paremiku börsiettevõtetest välismaalastele müünud ja börsilt minna lasknud. Kodubörs meenu- tab maikuise 14 miljoni eurose käibega kirbu- turgu. Varssavi börsi aktsiakäive oli 25 miljardit eurot. Olematu likviidsus tekitab küsimuse, kas ei ole mõistlikum ettevõtted noteerida Varssavis?

Pigem on võimaluseks finantskeskuse tugitee- nused, mis kaasnevad finantskeskustega, kuid si- su poolest ei tundu meil olevat eeldusi keskuseks kujuneda. Arenenud telekommunikatsiooni kõr- val võiks keskusel olla lennuühendus muu maa- ilmaga. Siin on olukord vilets. Sellist ajaraiska- mist, et Tallinnast ümberistumistega Euroopasse lennata, ei saa üks finantskeskus endale lubada.

ROMET KREEK
romet.kreek@aripaev.ee

Kas SEB ja Swed- bank turustavad oma Rootsi kontori- võrgus, Danske Taanis ja Nordea Skan- dinaavia turgudel oma Balti fonde?

MAJANDUSKASV

Goldman Sachs: kasv raugab tipu järel

Goldman Sachs Internationali peaaktsiastra- teeg Peter Oppenheimer rääkis Varssavis IPO üritusel, et maailma majanduskasv on tege- mas sel aastakümnel tippu, misjärel kasvu jõud raugab.

Aastail 2010–2019 teeb majanduskasv tipu enam kui 4% keskmise aastase kasvuga, kuid iga kümnend edasi tuleb majanduskasvu tempo al- la, olles perioodil 2040–2050 veel vaid veidi üle 3% ehk enam-vähem sama aeglane kui vahemi- kus 1980–1989, rääkis ta.

Arenenud turgude osa majanduskasvus vä- heneb oluliselt, kuid sama teevad ka BRIC-maad (Brasiilia, Venemaa, India ja Hiina). Kasvutempo säilitavad N-11 ehk järgmised 11 arenevat turgu ning ka muud arenevad turud.

Aktsiaturge pidas ta väga odavateks, võrreldes ettevõtete völakirjade tootlustega. Näiteks Stoxx Europe 600 aktsiatest ligi 60% dividenditootlus on kõrgem kui iBoxx euro/naela ettevõtete völa- kirjade indeksi tootlus. See näitab, et aktsiad on rekordodavad, võrreldes völakirjatootlustega, sõ- nas Oppenheimer.

G4 keskpangad lõdvendavad rahapoliitkat, mida veab Jaapan.

VÖLAKIRJAD

Jaapan kukutas Hispaaniat ja Itaaliat

Kuna Jaapani keskpang eile rahapoliitkat ei muutnud, kukkusid Hispaania ja Itaalia valit- suse völakirjad teist päeva, mis ajas tootluse üles kõigis euroala riikide völakirjades.

Investorid lootsid Jaapani keskpangalt agres- siivsemat poliitikat, vahendas Bloomberg.

Hispaania valitsuse kümneaastase völakirja tootlus kerkis eile kõrgeimale tasemele alates ap- rillist. Saksa valitsuse sama paberi tootlus hüp- pas enam kui kolme kuu kõrgeimale tasemele, kuna Saksamaal hakkab kohus arutama Euroopa keskpanga völakirjade ostuplaani õiguslikke as- pekte. Hispaania kümneaastase paberi tootlus kerkis 0,07 protsendipunkti võrra, 4,67 protsen- dile. Saksa valitsuse sama pika paberi tootlus lii- kus 1,61 protsendil.

LANGEJAD

Ruukki Group

0,40 EUR

-4,76%

Outokumpu

0,52 EUR

-4,70%

Banco Santander

5,21 EUR

-3,75%

ArcelorMittal

9,07 EUR

-3,50%

G4S

234,40 GBp

-3,46%

HeidelbergCement

56,08 EUR

-3,41%

Tallinna börsil on lik- viidsus suviselt lik- videeritud. Eile kel- la 4ks tehti 103 tehingut 148 389,04eurose käibega. Liideraktsia Tallinkiga tehti kõigest kaks tehingut kogu- käibega 479,70 eurot.

ÄRIPÄEVA KOOLITUS

SUVEKAMPAANIA!

Registreerudes ajavahemikus

3.–20. juuni 2013

on kõik Äripäeva Koolituskeskuse koolitused

20% soodsamad!

NB! Koolituse osaluse eest tuleb tasuda Suvekampaania ajavahemikus.

Programm aadressil **www.koolitus.aripaev.ee**

Äripäev

Info ja registreerimine telefonil **667 0100**, elektronposti aadressil **koolituskeskus@aripaev.ee** või koduleheküljel **www.koolitus.aripaev.ee**